

In de ban van virussen

De windturbine van de familie Prat: een turbulent parcours voor deze pioniers

- ➡ Landsbond Pluimvee schouder aan schouder met Europese acties van het 'Farmers Defence Force'
- ➡ Focus op legsector: slechte prijzen, vlekziekte, eieren wereldwijd een succes, ...
- ➡ De konijnen hielden hun wereldcongres in Nantes

Een sprankelend voorbeeld van microbiel evenwicht: Ecobiol® Fizz

Voerwisselingen, vaccinaties, verminderde voeropname – uw koppel staat voor voortdurende uitdagingen. Goed om te weten dat Ecobiol® Fizz u een snelle en gemakkelijke manier geeft om een natuurlijk uitgebalanceerde microbiota te ondersteunen. De oplosbare probiotische tablet verdeelt sporen homogeen in watertanks en voorraadoplossingen, zonder biofilmvorming of verstopping in waterleidingen. Laat de microbiota van uw koppels fonkelen – en uw winst zal schitteren.

animal-nutrition@evonik.com
www.evonik.com/ecobiolfizz

Ecobiol® Fizz

Bepaalde verklaringen zijn mogelijk niet in alle geografische regio's van toepassing.
Productgerelateerde claims kunnen verschillen op basis van regionale of nationale vereisten.

Bekijk dit product op
www.vetshops.be

Vraag ernaar bij uw dierenarts.

**Europese Pluimvee
Services-België**

**Stationsstraat 37 bus 3
3582 BERINGEN**

JULLIE VANGBEDRIJF
(In samenwerking met E.P.S.-België)

- ✓ Wij laden/lossen alle soorten kippen en pluimvee.
- ✓ Wij leveren eerste kwaliteit.
- ✓ Stipte bediening; juiste tijd en juiste plaats.
- ✓ Onze ervaring is uw garantie.

Tel & Fax +32 (0) 3 82 86 708 • GSM + 32 (0) 495 86 83 80 • Email Tempogroep@gmail.com

Terug van nooit weggeweest

Beste lezer, neen ik heb het niet over corona alhoewel het evengoed van toepassing zou kunnen zijn, maar ik heb het over de steeds terugkerende golven van vogelgriep. Eigenlijk kunnen we stellen dat de dreiging die we nu meemaken al het ganse jaar aanwezig is en dat we de voorbije jaren ook nooit zonder deze sluimerende dreiging geleefd hebben. Op het moment van dit schrijven worden we geconfronteerd met een uitbraak net voorbij de grens met Frankrijk en reikt de 10 km zone voor bijna 1/3 over Belgisch grondgebied.

Steeds meer wordt de vraag gesteld op Europees niveau of vaccinatie een optie kan zijn. Momenteel zijn meer dan 10 Europese landen opnieuw getroffen in hun professionele pluimveesector. Maar vaccinatie is ook niet heiligmakend en alle pro en contra's moeten goed afgewogen worden. Zeker voor ons land dat, toch wat pluimveeproducten betreft, een behoorlijk deel exporteert - ook buiten Europa - naar zogenaamde derde landen waarbij nu ook het Verenigd Koninkrijk behoort. Vanuit de Landsbond Pluimvee hebben we al opmerkingen en vragen gesteld in dit kader. Het is nu op korte termijn absoluut belangrijk dat alle nodige veiligheidsmaatregelen in acht genomen worden en vergelijk het best met corona, het virus schuilt achter ieder verborgen hoekje.

Een ander item waar ik de aandacht wil op vestigen is toch de moeilijke prijsvorming in de legsector en bijzonder de veel te lage marktnoteringen. Met een voederkost die de pan uitswingt, een gezonde vraag en een zelfvoorziening die rond de 100% draait is het absoluut niet aanvaardbaar dat de sector verlieslatend is. Verder in het magazine lees je meer onder het item marktoverzicht.

Tot slot wil ik nog een warme oproep doen om uw stem te laten horen tijdens de internationale landbouwactie op maandag 13 december. Wij sluiten ons als Landsbond solidair en verenigd aan bij onze Europese partners en sommige Belgische organisaties die al geruime tijd deze actie aan het voorbereiden zijn. Specifiek wat ons betreft gaan we alle info en praktische zaken communiceren via onze nieuwsbrief en e-mailkanaal. We gaan terzelvertijd ook onze eigen accenten kenbaar maken aan onze Vlaamse politici.

Verder wil ik jullie en al uw dierbaren een fijne kerst toewensen en vreugdevol eindejaar..

Danny Coulier, Voorzitter Landsbond Pluimvee

NestBorn **VEEL MEER DAN ALLEEN VROEGE VOEDING**

MINDER ANTIBIOTICA

Tot 50%

BETER EINDGEWICHT

+ 50 tot 70 gram

BETERE VOEDERCONVERSIE

2 tot 4 punten

BETERE VOETZOLSCORE

Tot 50%

DIERVRIENDELIJK, ROBUUST EN GEZOND

www.nestborn.eu

Nieuwe site!

INHOUD

6 In de ban van virussen

Dit najaar is er niet alleen de 4de golf van covid-19 maar ook een zeer sterke golf van AI. Het virus heeft reeds toegeslagen in de professionele pluimveesector in al de ons omringende landen. De sector houdt zijn hart vast bij zo'n besmettingsdruk.

10 Focus op de legsector

In enkele artikelen wordt de legsector onder de loep genomen. Het langer aanhouden, vlekziekte, de wereldwijde toename van productie en consumptie maar ook de onverklaarbare slechte marktprijzen komen aan bod.

18 Reportage – interview met LV Prat: het moeilijke parcours van pioniers

Einde voorjaar 2019 was het kippenhouderij LV Prat in Hulste bij Harelbeke dat een West-Vlaamse primeur kon optekenen. Het was namelijk het eerste landbouwbedrijf in de provincie dat permissie kreeg voor de plaatsing van een middelgrote windturbine. De bouw en het operationeel stellen verliep niet zonder slag of stoot.

Colofon

Pluimvee is een uitgave van de Vereniging Voorlichting Pluimveehouders, vzw (VVP).

Hoofredactie: Luc Maertens
Burgemeester Maenhoutstraat 73 - Merelbeke
Tel. 09.252.36.77 – 0498 040691 - lucmaertens@skynet.be

Redactieleden: Dirk Mertens, Jaak Reyners, Ir. Karolien Langendries, Ir. Luc Maertens, Prof. Dr. Marc Heyndrickx, Dr. Nathalie Sleeckx, Dr. Delphine Vandaele, Martijn Chombaere, Danny Coulier, Clem Reyniers, Dr. ir. Evelyne Delezie, Ir. Bruno Vandorpe, Drs Tommy Van Limbergen

Administratie VVP: Jolien Lafaut
Oostendsesteenweg 217A - 8000 Brugge - Tel. 0474.619808
secretariaat@pluimvee.be - BTW BE 0406 909 555

Abonnementen: Jolien Lafaut - secretariaat@pluimvee.be
Steeds voor een jaargang: 100€ (België) - Buitenland: 115€
op rek. nr. BE71 7340 4655 6369

Advertenties: Luc Maertens - 0498 040691
advertenties@pluimvee.be

Verantwoordelijke uitgever: Jolien Lafaut
Oostendsesteenweg 217A - 8000 Brugge

Drukkerij: Vanhalst - Nijverheidsweg 21, 9820 Merelbeke
09 221 12 41 - info@drukkerij-vanhalst.be

Website Pluimvee: www.pluimvee.be

Overname artikels: alle bijdragen en advertenties verschijnen onder de verantwoordelijkheid van de inzender. Overname van artikels uit deze periodiek is enkel toegestaan mits toestemming van de redactie.

Disclaimer: Pluimvee is een uitgave van VVPvzw, opgesteld om te voorzien in de informatiebehoefte onder pluimveehouders. Wij wijzen iedere aansprakelijkheid ten aanzien van de juistheid, volledigheid en actualiteit van de geboden informatie uitdrukkelijk van de hand. VVP is niet aansprakelijk voor het gebruik van de informatie in deze publicatie.

3 Standpunt	28 Emeritaat
4 Inhoud	30 Konijnenhouderij
5 Tijd voor acties	32 Nieuws bedrijven
6 AI update	34 Juridisch
8 Diergeneeskunde	36 Boerinnenkalender
10 Leglanger	37 Column
14 Productie en consumptie eieren	38 Marktberichten
17 Marktcommentaar	
18 Reportage windturbine	
22 Trefdag	
24 Management braadkippen	

Agenda

8-12 december 2021: Agribex beurs, Expo hallen ter Brussel.
AFGELAST

29-31 Januari 2022: Agro-Expo beurs te Roeselare

TIJD VOOR ACTIES

Landsbond Pluimvee steunt de Europese Acties van het 'FARMERS DEFENCE FRONT'

Op 13 en 14 december organiseert het Farmers Defence Front het mega-protest van Europese landbouwers voor een eerlijker landbouw- en klimaat-beleid. Landbouwers uit talloze EU-lidstaten trekken dan naar Brussel, tegelijk met de Landbouwrap van de EU, om met acties in de Europese wijk een klimaatbeleid met eerlijke randvoorwaarden te eisen. De Landsbond Pluimvee steunt volmondig deze actie en neemt er met een sterke delegatie aan deel, waarbij het van de gelegenheid gebruik wil maken om de PAS-problematiek mee onder de aandacht te brengen met een gerichte actie.

Martijn Chombaere

Waarom acties ? Samengevat zijn er 3 grote actiepunten:

EERLIJKE PRIJZEN VOOR DE PRODUCENTEN

Het huidige landbouwsysteem is nu al niet in staat opbrengstprijzen te bieden, die de productiekosten gegarandeerd dekken. Nieuwe strategieën zoals de Green Deal zullen deze kosten alleen maar verder opdrijven. Diezelfde strategieën voorzien echter niet in een kostendekking voor de landbouwers. Terwijl de landbouwers ook geen inspraak hebben in de uitstippeling van deze strategieën. Nochtans zijn landbouwers en veehouders een deel van de oplossing.

RESPECT VOOR ZIJN DIE INSTAAN VOOR EEN VEILIGE EN GEZONDE VOEDING

De burgers van de EU zijn voor hun voedselvoorziening afhankelijk van onze landbouwers. Vooral tijdens de pandemie is gebleken dat wij als voedselproducenten deze taak op een uiterst betrouwbare en verantwoordelijke manier vervullen. Veilig & gezond voedsel produceren verdient RESPECT in plaats van constant te moeten geconfronteerd te worden met 'Agribashing' en 'Framing'.

EEN DUURZAME, KLIMAATVRIENDELIJKE LANDBOUW, JA MAAR ENKEL MOGELIJK MITS VOLDOENDE BEDRIJFSZEKERHEID

Over onze hoofden heen worden beslissingen genomen (PAS, welzijn, , ...), hoewel deze strategieën alleen echt kans van slagen hebben als er nauw wordt samengewerkt met de landbouwers, die de belangrijkste belanghebbenden zijn in dit hele gebeuren. De nodige bedrijfszekerheid (PAS-beleid) is de enige manier om ruimte te creëren om de maatregelen en investeringen echt doeltreffend en betaalbaar te maken.

Daarom houden de Europese boeren op **13 en 14 december** in Brussel acties om op te roepen tot passende randvoorwaarden in de landbouwsector en zo de voedselzekerheid in de EU te verdedigen.

De Landsbond Pluimvee steunt volmondig deze acties. Terzelfdertijd wordt onze actie gericht naar het kabinet Leefmilieu om een PAS-kader te eisen dat toekomstperspectief biedt.

AI besmettingen nemen sterk toe in vele Europese landen

Tekst en beeld: Luc Maertens

De lijst met landen getroffen met Aviaire Influenza (AI) op professionele pluimveebedrijven is in november, met bijna dagelijkse meldingen, lang geworden. Volgens het OIE (Wereldorganisatie voor Diergezondheid) is het hoogpathogene virus alleen al in de Europa in 24 landen aangetroffen. Naast onze Noorderburen, Duitsland en het Verenigd Koninkrijk is ook Noord Italië sterk geïnfecteerd. In al deze gevallen betreft het, het H5N1 serotype. Een update eind (27ste) november.

In **Italië** zijn de uitbraken vooral in de Noordelijke provincies (Verona, Padova en Lombardije) vastgesteld op veelal kalkoenbedrijven. Maar ook eenden, legkippen, braadkippen en zelfs een kwartelbedrijf zijn getroffen. In totaal zijn er dit najaar reeds meer dan 65 uitbraken met de hoog pathogene variant H5N1 en er wordt melding gemaakt van een totaal verlies van dieren (dood + opgeruimd) van bijna 3 miljoen.

In **Nederland** zijn er tot op heden (25 november) een zestal uitbraken vastgesteld op commerciële bedrijven. In Flevoland op eendenbedrijven en verder op een legkippenbedrijf in Groningen (48.000 hennen), een braadkippenbedrijf (122.000 stuks) in Friesland en op een legkippenbedrijf in de regio van Utrecht (Vinkeveen). Om de bio-veiligheid nog op te scharen heeft de pluimveesector, in overleg met het ministerie van LNV, besloten dat met de aanhoudende dreiging van vogelgriep binnenkort douchen bij stalbezoek op pluimveebedrijven verplicht wordt. Het verbod op het betreden van pluimveestallen, met uitzondering van noodzakelijk bezoek blijft ongewijzigd. **Dierenartsen en vangploegen** vallen onder noodzakelijk bezoek. Nieuw voor deze partijen is dat zij de **stallen alleen kunnen betreden als zij douchen**. De doucheverplichting geldt voor vangploegen bij het uitladen van pluimvee uit een stal, maar niet bij het wegladen van pluimvee.

De AI druk is dit najaar uiterst groot en het virus is niet enkel aanwezig bij trekvogels maar meer en meer ook bij inheemse soorten.

In **Duitsland** is er sinds 10 november 2021 op 8 pluimveebedrijven het subtype HPAI H5N1 vastgesteld. Naast 4 kalkoenmesterijen in de districten Cloppenburg en Osnabrück werden ook eendenmesterijen, scharrelkippenbedrijven en kalkoenouderdierbedrijven in heel Nedersaksen getroffen.

Uitbraken van AI met het subtype HPAI H5N1 werden ook bevestigd in de deelstaten Brandenburg, Mecklenburg-Vorpommern, Noordrijn-Westfalen en Sleeswijk-Holstein bij o.a. hobbypluimveehouders, in een dierenpark maar ook op enkele commerciële kalkoen-, ganzen-, eenden- en kippenbedrijven. Bemerkt dat Noordrijn-Westfalen en Nedersaksen pluimveeregio's zijn.

Recent (18/11/21) werd een besmetting met het HPAI virus subtype H5N1 bevestigd in Paderhorn op een kalkoenbedrijf (7.400 dieren) en op een poeljenbedrijf met 43.000 kippen. Ook de Soest regio is nu getroffen en een bedrijf met 16.000 kalkoenen werd geruimd op 22/11/21.

Wat **Frankrijk** betreft - het land dat diverse zeer zware golven gekend heeft zowel in 2020 en nog dit voorjaar in hun eenden en ganzen populatie, voor de productie van voornamelijk foie-gras - is tot op heden vrij gespaard gebleven. Tijdens de twee recente

episodes werden circa 3,5 miljoen dieren geruimd. Strikte maatregelen zijn uitgevaardigd, afhankelijk van de risicozone, om een nieuwe episode te vermijden. O.a. vervoersbeperkingen evenals beperkte opzetten/densiteit in de hoog risicogebieden zijn van kracht.

Maar einde november werd op enkele km van onze landsgrens AI vastgesteld op een groot legkippenbedrijf. Hierdoor zitten ook enkele Vlaamse pluimveebedrijven in de 10 km beperkingszone! Ook werd op een 3tal hobbybedrijfjes in de Franse Ardennen en de l'Aisne het H5N8 vastgesteld en zijn er 4 besmettingen met H5N1 bij wilde watervogels bevestigd. Mede hierdoor werd het risiconiveau begin november voor het ganse grondgebied opgeschaald naar zeer hoog.

Polen is terug zeer sterk getroffen met HPAI uitbraken. Vorige winter was Polen al het slachtoffer van vele besmettingen (> 10 miljoen dieren geruimd) en was nog maar enkele maanden terug vogelgriepvrij verklaard. Door de nieuwe besmettingen, verspreid in verschillende delen van het land, zijn terug bijna 1 miljoen dieren preventief afgemaakt. Zowel kalkoenenbedrijven (4), een braadkippenbedrijf evenals een bedrijf met kalkoenen en ganzen zijn getroffen.

In het **Verenigd Koninkrijk** zijn in november al 7 haarden vastgesteld gelinkt aan een H5N1 infectie. Dit zowel in Lancashire, Noord Yorkshire, Essex als Zuid Derbyshire. In buurland **Ierland** is op een groot kalkoenenbedrijf (38.000 dieren) eveneens een haard met HPAI (H5N1) vastgesteld.

Recent werden ook de eerste uitbraken op commerciële bedrijven in **Hongarije en Noorwegen** gemeld. In Hongarije betrof het eerst een foie-gras bedrijf met 660 ganzen maar nadien ook een groot eendenbedrijf met 39.000 dieren. Maar diverse nieuwe uitbraken zijn aangetroffen op bedrijven met respectievelijk 8.500, 14.500 en 19.500 stuks pluimvee. In Noorwegen is het getroffen bedrijf een legkippenbedrijf met 7.000 kippen.

In **Slovakije, Kroatië en Servië** is de besmetting vastgesteld op 'hobby' bedrijfjes. En tenslotte in **Noord Rusland** werd op 17 november een uitbraak gemeld op enkele aan elkaar gelinkte bedrijven met in totaal 143.000 dieren.

Wat **ons land** betreft, tot op heden (30 november) is er gelukkig nog geen uitbraak vastgesteld op commerciële bedrijven of hobbymatig gehouden pluimvee. Wel loopt het aantal nieuwe besmettingen bij wilde watervogels op. Deze zijn zowel gesitueerd in West-Vlaanderen (Middelkerke en Oostende), Antwerpen (Duffel, Kalmthout en Zandhoven) en Limburg (Bree en Zonhoven). Het gaat om eenden, ganzen, strandlopers en een roofvogel. Maar met de recente uitbraak in Noord Frankrijk, de uitbraken in Nederland, het VK en Duitsland zijn we zowat 'omsingeld'.

Omdat vaccinatie bij commercieel pluimvee niet toegelaten is, worden bijkomende bio-veiligheidsmaatregelen doorgevoerd zoals doucheverplichtingen in Nederland, beperking van bezetting in risicogebieden in Frankrijk.

Tenslotte meldt het OIE-WAHIS nog zeer vele **besmettingen bij wilde vogels** in vrijwel gans Europa. Op 24 november stond de teller alleen al bij pluimvee reeds op circa 1.250 vaststellingen in 2021 (professioneel + hobby) en verspreid over 24 landen. Ter vergelijking in 2020 werden over het ganse jaar "slechts" in totaal 428 uitbraken vastgesteld bij pluimvee in 16 landen. Dit alleen al duidt op de hoge besmettelijkheid en de zowat algemene verspreiding (niet enkel de migratieroutes) binnen Europa.

Situatie wereldwijd

Dat het virus niet enkel aanwezig is binnen Europa illustreren deze cijfers. Sinds mei 2021 zijn er HPAI besmettingen bevestigd in liefst 41 landen verspreid over Europa, Afrika en Azië. Naast het H5N1 (overwegend in Europa) werden eveneens de subtypes H5N3, H5N4, H5N5, H5N6 of H5N8 vastgesteld bij pluimvee en wilde vogel populaties elders in de wereld.

Het OIE-WAHIS stelt nog steeds een seizoen patroon vast waarbij in het Noordelijk halfrond de opstoot begint in oktober, piekt in januari en uitdijt naar april toe. Alleen al in oktober 2021 spreekt het OIE in totaal van 16.000 meldingen bij pluimvee en wilde vogels besmet met HPAI. Terug een bevestiging van de zeer grote besmettingsdruk dit najaar.

En dan is er nog de vraag of alle vastgestelde besmettingen wel degelijk gerapporteerd worden aan het OIE-WAHIS. Vermoedelijk is het werkelijk aantal haarden hoger.

Een geval van vlekziekte bij leghennen

Tekst en beeld: Tommy Van Limbergen

Recent werden we geconfronteerd met een geval van vlekziekte bij commercieel gehouden leghennen. De vlekziekte-bacterie, *Erysipelothrix rhusiopathiae*, komt vrij algemeen voor in de omgeving en kan bij infectie voor grote sterfte zorgen bij leghennen.

Beschrijving van het probleem

De huidige casus gaat over een leghennenbedrijf met 23.000 bruine leghennen in een volière stal. De hennen waren op het moment van de problemen 52 weken oud en hadden nog een legpercentage van 89,4% met normale voer- en wateropnames. De totale sterfte op dat moment, voor optreden van problemen was nauwelijks 2,67%. Voordat de verhoogde uitval zich voordeed was de ronde zonder al te veel hindernissen gelopen en was er de laatste periode enkel de klacht van opkomende problemen met bloedluizen.

In de 2de helft van oktober echter liep de sterfte op van 1 à 2 dode hennen per dag naar 5 tot 10 hennen om vervolgens nog verder te escaleren naar meer dan 50 hennen per dag. De dode hennen lagen daarbij op verschillende plaatsen verspreid doorheen het staloppervlak. Dode hennen waren vaak reeds sterk aangepikt en algemeen was er ook meer pikkerij bij de hennen. Tijdens de rondgang door de stal werden op verschillende plaatsen in het systeem haarden van bloedluizen gevonden.

Diagnose

Bij autopsie werd reeds als vermoedelijke diagnose vlekziekte gesteld, wat daarna op bacteriologie werd bevestigd. Enkele van de onderzochte hennen hadden bij uitwendige controle zowel een bleke kam als bleke kinlellen. Bij autopsie hadden de hennen verder een gestuwde lever en milt, wat niet specifiek is voor vlekziekte maar wel kan duiden op een bacteriële infectie. Bij twee hennen werd ook een gestuwde eierstok teruggevonden. Vervolgens werden swabs van lever en milt ingestuurd naar het labo, waarbij de diagnose vlekziekte werd bevestigd.

Doorgevoerde behandeling

Er werd een behandeling met penicilline ingesteld waarop de sterfte vrij snel stagneerde en terugliep naar ongeveer 5 hennen per dag. Op hetzelfde moment werd ook een behandeling

ingesteld tegen bloedluizen. Verder op de ronde werden geen problemen meer vastgesteld, al bleef de uitval wel hangen rond 5 hennen per dag.

Vlekziekte wordt namelijk veroorzaakt door de *Erysipelothrix rhusiopathiae* bacterie. In de acute vorm krijgen de kippen binnen twee tot vijf dagen een bloedvergiftiging. Besmette dieren sterven dan snel, de sterfte kan hoog oplopen. Inwendig vallen met name vooral de ernstig gezwollen lever en milt op (Fig. 1). Bij leggende hennen treedt verder ernstige productiedaling op. De kiem is erg resistent tegen externe factoren en kan daardoor lang overleven in de omgeving. Er zijn een aantal goedgekende risicofactoren die de ziekte kunnen uitlokken.

Fig. 1: Gezwollen lever en milt bij een hen met vlekziekte.

Uitlokkende factoren van vlekziekte

Bloedluizen: deze mijten kunnen dienen als vector in de verspreiding van de ziekte. Door bloed te zuigen bij hennen brengen zij de kiem vervolgens bij de leghen waarna ziekte kan ontstaan. Bloedluizen zouden er ook voor kunnen zorgen dat een nieuwe opzet wordt besmet met vlekziekte als de bloedluizen tijdens de leegstand niet grondig werden aangepakt. Daarnaast zorgen bloedluizen op zichzelf ook reeds voor een verminderde weerstand bij de hennen waardoor ze gevoeliger worden voor allerlei infecties en kunnen de wondjes ook dienen als een intredepoot voor infecties.

Huisvesting: vlekziekte komt vooral voor in niet-kooisystemen zonder buitenbeloop. Vooral het aanwezige strooisel wordt als risicofactor aanzien.

Ook de **leeftijd van de hennen:** oudere hennen zijn veel gevoe-

liger voor problemen met vlekziekte in vergelijking met jonge hennen. Uit onderzoek van de Gezondheidsdienst (NL) blijkt dat de gemiddelde leeftijd voor het optreden van vlekziekte in een koppel (met verhoogde uitval) 60 weken was. Tenslotte lijken er meer problemen op te treden met vlekziekte in het najaar. Mogelijk is dit te wijten aan moeilijker ventilatie, maar tegelijkertijd is er doorheen het jaar vaak ook meer druk opgebouwd met betrekking tot bloedluizen.

Preventie en bescherming

Bij het reinigen en ontsmetten van de stallen moet voldoende aandacht gegeven worden aan bloedluizen en ander ongedierte. De kiem zelf is vrij gemakkelijk af te doden met de meest gebruikte desinfectie-producten. Tijdens de ronde moet ook goed bewaakt worden wat de status is van de bloedluisbesmetting. Verder is het ook erg belangrijk om dode dieren zo snel mogelijk uit de stal te verwijderen om op die manier een verspreiding van infecties te voorkomen. Meer algemeen zijn alle factoren die stress kunnen veroorzaken relevant in het voorkomen van vlekziekte (ventilatie, goede voer- en wateropname, ...).

Nog een belangrijke bemerking! Vlekziekte is ook overdraagbaar op de mens via huidwondjes en kan voor een vervelende infectie zorgen die in een aantal gevallen zelfs ernstige complicaties kan hebben. Het is dus belangrijk de nodige voorzorgsmaatregelen te nemen bij het verwijderen van dode hennen.

Fig. 2: Infectie via een huidwondje door de vlekziekte bacterie.

Voor het machinaal en manueel laden van vleeskuikens

Pluvaer

poultry services

Kluis 15
2460 Kasterlee
België

+32 (0)14 - 95 39 00

info@pluvaer-poultry.be

www.pluvaer-poultry.be

The best results!

Van Gent Nest voor vleeskuikenouderdieren

- Laagste percentage grondeieren
- Eenvoud en hoge kwaliteit
- Beschikbaar met hardhouten en kunststof roosters

Voor meer informatie: www.vencomaticgroup.com

VAN GENT

Vencomatic Group

Agro Supply – Prinzen – Vencomatic

Op zoek naar de risicofactoren voor een vroege stopzetting van de legronde

Tussentijdse resultaten van de praktijkstudie uit het Leglanger-project

Tekst en beeld : Karolien Langendries (PLUIMVEELOKET) – Sam Moeyersons, Annatachja De Grande & Evelyne Delezie (ILVO) – Tommy Van Limbergen (Pehestat)

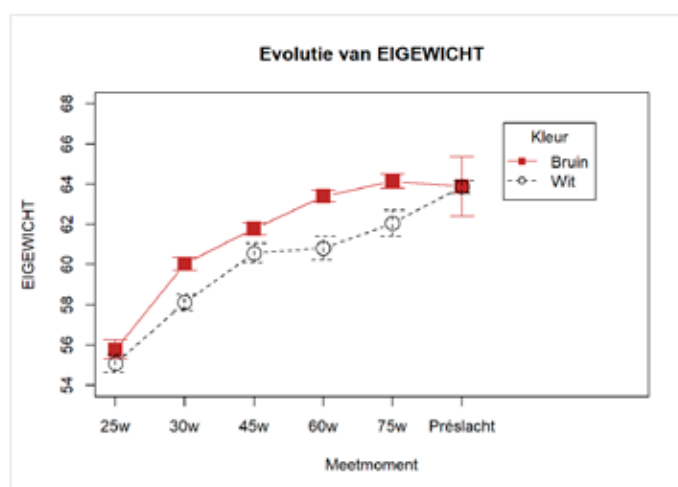
Het VLAIO-LA traject LEGLANGER heeft als doel om de legerperiode op een duurzame manier te verlengen tot een henleeftijd van ca. 100 weken. Maar hoe gaat het er momenteel in de praktijk aan toe? Wanneer worden de kippen vandaag geruimd? Is er een kwaliteitsverschil tussen witte en bruine eieren? Welke risicofactoren kunnen leiden tot een vroege stopzetting van de ronde en hoe kan men die vermijden? Heel wat vragen waarop projectpartners ILVO, Proefbedrijf Pluimveehouderij en Pehestat een antwoord trachten te vinden.

Knelpunten

Bij het verlengen van de legronde zijn er een aantal knelpunten die overwonnen moeten worden. Zo is de afnemende eischaaikwaliteit het grootste struikelblok maar ook de eiproduktie dient nog voldoende hoog te zijn om de rendabiliteit van het leghennenbedrijf niet in het gedrang te brengen. Bovendien treden bij oudere leghennen ook vaker problemen op met de botgezondheid (osteoporose) en kunnen ook bijkomende problemen met gedrag, welzijn en ziektes verschijnen. Het onderzoeksteam van LEGLANGER voerde een risicofactoranalyse uit die de huidige praktijksituatie in Vlaanderen in kaart brengt. De eerste (tussentijdse) resultaten worden hieronder weergegeven.

Opzet studie

Het doel van de risicofactoranalyse was om 60 leghennenbedrijven gedurende een volledige legronde op te volgen: 20 bedrijven met verrijkte kooien, 20 bedrijven met 'scharrel zonder uitloop' en 20 bedrijven met 'scharrel met uitloop'. Tijdens de ronde werden 6 staalnames gepland, nl. op 25 weken (w) – 30w – 45w – 60w – 75w en net voor ruimen. Van die 60 bedrijven werden

Fig. 1: Bruine eieren namen sneller toe in gewicht en bleven ook op een hoger eigewicht t.o.v. de witte eieren

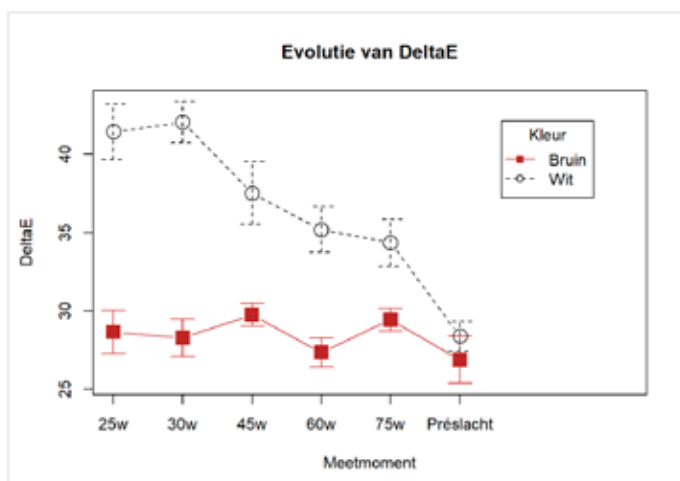
er 20 intensief opgevolgd vanaf 60w, waarbij een aantal hennen geëuthanaseerd werden om o.a. botgezondheid na te gaan.

Opgevolgde bedrijven

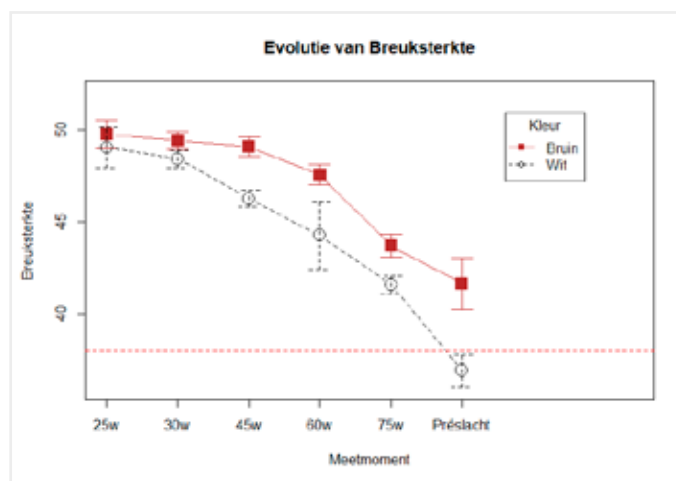
De vogelgriepuitbraken (vooral in West-Vlaanderen) gooiden in 2019 roet in het eten waardoor veel bedrijven met verrijkte kooien uit de studie verdwenen. Het was niet eenvoudig om nieuwe bedrijven met verrijkte kooien te vinden, en dus werden in de studie uiteindelijk 16 bedrijven met verrijkte kooien (10 wit + 6 bruin), 24 bedrijven met 'scharrel zonder uitloop' (4 wit en 20 bruin) en 20 bedrijven met 'scharrel met uitloop' (allen bruin) opgevolgd. In totaal dus 14 bedrijven met witte en 46 bedrijven met bruine hennen wat als een weerspiegeling van de praktijk beschouwd kan worden. De snavels van de bruine hennen waren allen onbehandeld; deze van de witte hennen waren (op 2 bedrijven na) behandeld.

Slachtleeftijd

Naast de productieresultaten wordt de slachtleeftijd ook bepaald door o.a. de marktsituatie. Witte hennen worden vaak wat langer aangehouden omwille van hun betere genetisch potentieel om

Fig. 2: Het kleurverschil (weergegeven als Delta E) vóór en na kleuren van de eieren was groter bij witte eieren. Dit kleurverschil is een indicator voor de dikte van de cuticula

Fig. 3: Om als tafelei goedgekeurd te worden, moet de breuksterkte boven een drempelwaarde van 38 Newton liggen (rode stippellijn). Enkel net voor ruimen was dit niet meer het geval voor de witte eieren.

langer een hoger legpercentage aan te houden. Dat kwam ook naar voor uit deze studie. De bruine hennen werden gemiddeld geruimd op een leeftijd van 77w ten opzichte van 91w voor de witte hennen (vnl. gehuisvest in de verrijkte kooien). Er waren ook een aantal scharrelbedrijven die pas slachtten na 90w. Dat is eerder uitzonderlijk, maar wanneer de omstandigheden (diergezondheid, dierenwelzijn, marktsituatie) zich ertoe lenen, komt het genetisch potentieel van de hennen dus wel degelijk naar voor in de praktijk om richting de 100 weken aangehouden te worden.

Eikwaliteit

Zoals eerder vermeld, is het grootste knelpunt bij het langer aanhouden een mogelijk dalende eikwaliteit. Hiertoe werden in de studie een aantal parameters zoals eigewicht, kleurabsorptie, dynamische stijfheid en breuksterkte onderzocht. Wat het eigewicht betreft, was een snellere stijging te zien bij de bruine hennen t.o.v. de witte hennen (fig.1) tot ongeveer 60w. De witte hennen kenden een meer geleidelijke stijging in eigewicht, met nog een extra piek net voor ruimen. Daar werd een gelijkaardig eigewicht bereikt voor de bruine en de witte hennen.

Kleurabsorptie

De eieren werden ook gekleurd met een groene kleurstof. Door het kleurverschil op 3 verschillende plaatsen op het ei te bepalen vóór en na kleuren, wordt een waarde bekomen die een indicatie geeft voor de dikte van de cuticula. Deze cuticula beschermt de eieren tegen uitdroging en voorkomt dat bacteriën binnendringen in het ei. Hoe groter het kleurverschil, hoe dikker de cuticula. Uit de studie bleek dat witte eieren een duidelijk hogere kleurabsorptie hadden (en dus een dikkere cuticula). Deze waarde nam af naarmate de leeftijd van de hennen toenam (fig.2).

Haarscheurtjes

Een volgende parameter die bepaald werd in het kader van eikwaliteit is de dynamische stijfheid. Deze waarde geeft een voorspelling voor het ontstaan van eventuele haarscheurtjes of schaalbreuken bij het transport of bij het sorteren. Hoe lager deze waarde, hoe meer kans op haarscheurtjes. Er werden geen verschillen terug gevonden in deze studie tussen de bruine en witte eieren. Deze parameter steeg bij beide kleuren tot ongeveer rond de leeftijd van 60w.

Breuksterkte

Om geschikt te zijn als tafelei, moet de breuksterkte van het ei boven de drempelwaarde van 38 Newton (N) liggen. Zowel de bruine als de witte eieren startten op een waarde van ongeveer 50N (fig.3) maar deze waarde daalde naarmate de leeftijd van de hennen vorderde. Bij de witte hennen werd deze daling iets eerder ingezet en net voor ruimen was de breuksterkte bij de witte eieren net te laag om nog in aanmerking te komen als tafelei.

Botgezondheid

Een ander knelpunt bij het langer aanhouden van leghennen is de botgezondheid van de dieren. De botbreuksterkte werd bepaald bij hennen vanaf 60w leeftijd op de 20 intensief opgevolgde bedrijven. Op meerdere meetmomenten lag deze botbreuksterkte hoger bij de witte hennen en was er dus in het labo een grotere kracht nodig om deze botten te breken in vergelijking met de bruine hennen.

Vederkleed

Een parameter die werd onderzocht in het kader van gedrag en welzijn is de totale vederkleedscore. Dit is een gemiddelde score uit de score van 4 regio's van de hen (nek, rug, staart en cloa-

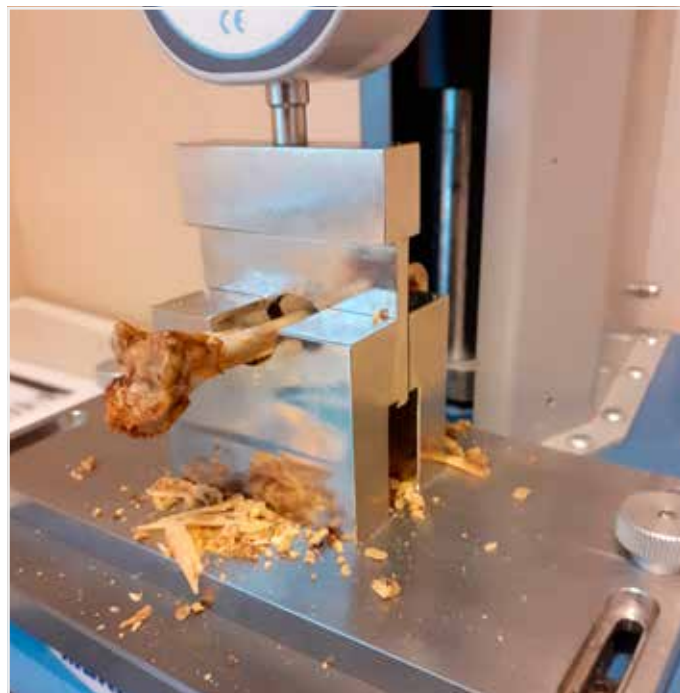

Onderzoek

ca). Zowel de witte als de bruine hennen hadden een maximale vederkleedscore bij het begin van de metingen. Bij de bruine hennen daalde dit wel sneller dan bij de witte hennen maar op het moment van slachten was dit weer gelijkaardig. In deze studie konden geen afwijkende waarden gevonden worden voor de nekregio zoals soms in de praktijk op het moment van de piekperiode gezien wordt. Dit zou mogelijk veroorzaakt kunnen worden door een negatieve energiebalans, maar werd dus niet gedetecteerd in deze studie.

Besluit en toekomst

Uit de tussentijdse resultaten blijken toch wel wat verschillen tussen bruine en witte hennen naar voor te komen uit de praktijk. Ook al zijn de witte hennen wat makkelijker om aan te houden, de eikwaliteit lijkt op sommige punten wat lager dan bij de bruine eieren. Uiteraard is het nog wachten op de volledige dataset om sterke conclusies te trekken. De opvolging van de praktijkbedrijven is intussen reeds afgelopen. Er worden nog enkele data opgevraagd en verder verwerkt. Bij de bedrijven die intensief opgevolgd werden, werden ook bloedstalen genomen van enkele hennen. Deze zullen verder onderzocht worden en eventueel gelinkt worden aan enkele risicofactoren. Heeft u nog vragen bij dit onderzoek of wil u graag input leveren, contacteer dan zeker sam.moeversons@ilvo.vlaanderen.be.

De botbreuksterkte werd bepaald op o.a. het dijbeen van de kip. Met dit toestel wordt de kracht bepaald die nodig is om het bot te laten breken.

AUTOMATISCHE DESINFECTIE MET ÉÉN DRUK OP DE KNOP POWERFOGGER 100

► Desinfectie door verneveling

► De beste dekking

► Ruimtes tot wel 20.000 m³

FRANS VEUGEN
BEDRIJFSHYGIENE B.V.

info@fransveugen.nl – www.fransveugen.nl – +31 495 460 188

Oordeelsestraat 84 T 013 - 507 9249
5111 PL, Baarle-Nassau M 06 - 205 39 464

“Gespecialiseerd in het uitmesten en reinigen van stallen”

Ook voor machinale roosterreiniging

www.stallenreinigingvantilburg.nl

E info@stallenreinigingvantilburg.nl

Van Hunnik B.V.
pluimveehandel

**Altijd de beste
prijs voor al
uw slachtkippen**

www.pluimveehandelhannik.nl | info@pluimveehandelhannik.nl

Tel. 0031 - 318 52 73 73 0031 - 6 53 81 85 84

HOERA, DEGUDAP BESTAAT

Sinds **1971**, na haar oprichting door Joris De Gussem, is Degudap uitgebouwd tot een praktijk van haar tijd, een wetenschappelijk huis van vertrouwen, wat als familiebedrijf een belangrijk fundament is.

Vol trots kijken we terug op mooie ontwikkelingen, florerende jaren en het ontstaan van waardevolle relaties en mooie samenwerkingen.

Als een van de weinige pluimveepraktijken in het land zijn wij actief betrokken bij nagenoeg alle schakels in de **pluimveesector**. Onze werkzaamheden richten zich zowel op het individuele pluimveebedrijf als ook op integraties, broeierijen en fokkerij-organisaties. Al 50 jaar brengen we een **constructieve bijdrage** aan de Belgische pluimveehouders.

Actief in de vlees- en legsector

7/7 beschikbaar

België, Nederland & Frankrijk

In welke fase we ook zaten, één ding was altijd aanwezig: de **passie voor kippen en hun klanten**.

Nog steeds is dit onze belangrijkste drijfveer. We genieten elke dag van het werken bij de kippenboeren en broeierijen. Dit doen we met een geweldig team van **15 dierenartsen**. Zonder hun betrokkenheid en inzet waren we nu niet zo groot en hadden we de klanten niet met hoge snelheid kunnen helpen en ontzorgen.

Met onze nuchtere en innovatieve blik op het ondernemerschap, de stabiele basis en de duurzame relaties hebben we alle vertrouwen in een **mooie toekomst**.

Bedankt voor het vertrouwen!

Sasstraat 8,
8870 Izegem, België

Tel: +32 (0) 51 30 40 27
info@degudap.be

Eieren, wereldwijd een steeds meer gegeerde eiwitbron

Tekst en beeld: Luc Maertens

Tijdens de recente studiedag legkippen van het Proefbedrijf Pluimveehouderij gaf de uitgenodigde spreker, Christophe Decroos (Vepymo), een overzicht van de wereldwijde productie en consumptie van eieren.

We vatten één en ander samen en bekijken vooral de evoluties zowel mondiaal, Europees als in ons land.

Wereldwijde productie

Sedert het begin van deze eeuw nam jaar na jaar de productie van eieren toe. In de laatste 10 jaar was de gemiddelde jaarlijkse groei 3,3%. Dit is duidelijk meer dan de jaarlijkse toename van de

wereldbevolking die circa 1,1% bedraagt. Met andere woorden, eieren zijn een succesproduct om aan de humane eiwitbehoefte te voldoen en de stijgende trend neemt niet af want volgens FAO gegevens bedroeg de stijging 2018/19 zelfs 3,5%.

Dat China en Azië (zonder China) mondiaal de regio's zijn met de grootste productie is niet verwonderlijk gezien hun miljarden bevolking. Maar eveneens Zuid Amerika is aan een opmars bezig. Maar interessant is om zien dat in alle regio's van de wereld, uitgezonderd in Europa, de productie met meer dan 20% is toegenomen tijdens het laatste decennium.

Uitgesplitst per land komen na gigant China, de VS, Indië en Indonesië als grote producenten (Tabel 1). Het eerste Europese land in deze ranking is Spanje op de 15de plaats. Wanneer we de globale EU-27 productie (6,3 miljoen ton) mondiaal gaan bekijken, dan plaatst ze zich binnen het koppeloton na China.

Mexico is welbekend als het land met een zeer hoge ei-consumptie, zo maar eventjes 365 eieren/persoon/jaar (data 2020). Japan (340), China (300), de VS (280) en Argentinië (310) zijn verder de stevigste consumenten in de

Tabel 1: De mondiale topproducenten van eieren

Land	Productie (milj. ton)	Als %
1. China	28,5	34
2. VS	6,7	8
3. Indië	5,8	7
4. Indonesië	4,8	6
5. Brazilië	3,2	4
6. Mexico	2,9	3
7. Japan	2,6	3
8. Rusland	2,5	3
9. Turkije	1,2	1
10. Oekraïne	1,0	1
....	....	....
15. Spanje	0,6	0,6

Bron: FAO, data 2019

groep van grote landen. Belangrijk is dat in al die landen, met uitzondering van de VS in 2020, er sedert 2016 een stijging van de consumptie heeft plaatsgevonden. Dat er wereldwijd nog veel potentieel is voor verdere toename van de consumptie is duidelijk op basis van het beperkte verbruik in bv. Indië (nauwelijks 80) en Zuid Afrika (205/p/j).

De Europese situatie

De globale EU productie nam in vergelijking met andere regio's in de wereld in het laatste decennium slechts lichtjes toe. Door de ban van de klassieke kooihuisvesting (2012) was er geen of nauwelijks groei in 2012 en 2013 maar vanaf 2014 tot 2018 nam de productie toe met jaarlijks circa 1,5%. Na een 2tal jaar van stagnerende productie verwacht de EU voor 2021 terug een stijging met zowat 2%. In hun vooruitblik naar 2025 en 2030 verwacht men een verdere productiestijging maar slechts met circa 1% per jaar.

Na de Brexit is het VK niet langer opgenomen in de statistieken, wat een enigszins vertekend beeld geeft. In sommige statis-

Mexicanen zijn koploper wat eierconsumptie betreft, 365/hoofd/jaar of 22 kg. In de EU bedraagt dit gemiddeld zowat 200 stuks of 12 kg/inwoner/jaar.

tieken zitten de data van het VK tot en met 2019 in andere zijn ze eruit gefilterd en daardoor moeilijker te vergelijken en te interpreteren.

De **import** van eieren kende een toename in het laatste decennium maar eveneens de export. De ingevoerde eieren (en eiprodukten) komen sedert 2018 voor bijna 50% uit **Oekraïne**. Wetende dat deze eieren nog bijna allemaal komen van kippen gehouden in de EU verboden klassieke kooien, dan is dit oneerlijke concurrentie die drukt op de Europese markt.

Beter nieuws is dat de **consumptie van eieren een stijgende trend** vertoont wat ervoor zorgt dat de EU zelfvoorzieningsgraad slinkt en nu teruggevallen is tot 102% (Tabel 2). De verwachting van de EU experts is dat de consumptie verder

zal toenemen naar 2030 toe en gezien de geringe verwachte productiestijging stilaan gaat flirten met een zelfvoorzieningsgraad van 100%.

Binnen de EU was Duitsland in 2020 het land met het hoogste verbruik, bijna 240 eieren/p/j. In de voorgaande jaren was Spanje de koploper, maar sedert 2017 geven de EU statistieken een duidelijke daling van het verbruik weer in dit land. Dit is niet het geval in de andere grote productielanden zoals Frankrijk, Italië, het VK en Nederland. Al deze landen flirten met een verbruik in de buurt van 200 eieren/hoofd/jaar en een licht stijgende trend sedert 2016 wordt er vastgesteld.

Opmerkelijk is dat de consumptie in Polen nog een stuk achteroploopt met een hoofdelijk verbruik van 155 eieren/jaar.

Tabel 2: De EU marktevolutie voor eieren (1.000 ton ei-equivalent, zonder het VK)

	2014	2016	2018	2020	2025	2030
Productie	5.877	6.085	6.304	6.313	6606	6774
Import	20	20	29	56	66	78
Export	320	323	307	343	402	475
Verbruik (kg/hoofd)	12,6	12,8	13,1	13,8	14,5	15,0
Zelfvoorzieningsgraad (%)	112	111	104	102	100,5	101

Bron: EU Agricultural outlook 2020-2030

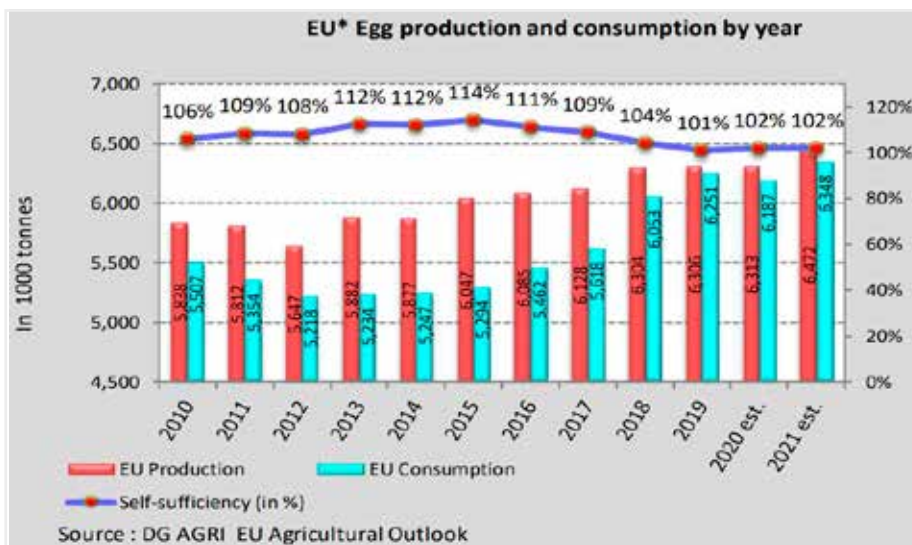
Productie-consumptie eieren

De Belgische situatie

Voor het verbod van de klassieke kooi (2012) bedroeg de **legkippenstapel** bijna 8 miljoen. Na de terugval in 2013 herstelde het bestand zich vanaf 2014 en een lichte opwaartse trend is te merken in de volgende jaren met een totaal aantal legkippen dat de laatste jaren flirt met de 9 miljoen.

Het grootste gedeelte van de eieren (44%) wordt in verrijkte kooihuisvesting geproduceerd. Scharrelhuisvesting staat in voor 37% en vrije uitloop en bio voor respectievelijk 13% en 6%. Wel is er een duidelijk verschil tussen Vlaanderen en Wallonië. Vrije uitloop is het belangrijkste houderijsysteem in Wallonië met 29% terwijl scharrel en verrijke kooi beide instaan voor 23% van de productie en ook bio er veel hoger scoort (17%) dan in Vlaanderen. Bemerkt wel dat Vlaanderen voor 87% van de totale Belgische legkippenstapel instaat.

De consumptie van eieren en ei producten bedraagt zo'n 225 stuks per hoofd en per jaar in ons land. Een stijgende trend in het verbruik wordt vastgesteld sedert het begin van deze eeuw. Maar goede statistische data van de consumptie zijn niet beschikbaar. Wel is het thuisverbruik, en zeker in het coronajaar 2020, duidelijk toegenomen.

De zelfvoorzieningsgraad in ons land bedroeg bij het begin van deze eeuw nog zowat 125%. Door het verbod van de klassieke kooihuisvesting was in 2012 de zelfvoorzieningsgraad gedaald tot 103%.

Nadien door het herstel van de legkippenstapel situeerde de zelfvoorzieningsgraad van eieren zich in de buurt van 110%. Op basis van het stagnerend aantal legkippen en de toegenomen consumptie is productie en verbruik zowat gelijk wat resulteert in een zelfvoorzieningsgraad van circa 100%.

Besluit

Eieren zijn wereldwijd een succesproduct en zowel de productie als consumptie nemen jaarlijks toe. De toename is het beperktst in Europa (EU) in vergelijking met andere grote regio's in de wereld. In tegenstelling tot de EU, waar iets meer dan de helft van de kippen in niet kooisystemen gehuisvest worden, is in andere delen van de wereld (China, VS, Indonesië, Mexico, Oekraïne) kooihuisvesting nog de standaard. Maar vooral in de VS neemt de roep en de druk toe om in de toekomst klassieke kooihuisvesting eveneens te bannen.

DEFAUW PARTS

DE **ONLINE** WINKEL VOOR UW
LANDBOEWBEDIJF

Op zoek naar **technisch materiaal** voor uw landbouwbedrijf?

Één adres - www.defauwparts.be

SNELLE LEVERING

100% BELGISCH

PERSOONLIJK
CONTACT & ADVIES

TOT 31/11/2021 GROTE **STOCK VERKOOP** WEGENS VERHUIS (GRATIS VERZENDING)

Eierprijzen: gemanipuleerd ?

tekst en beeld: Luc Maertens

Ongeloof, woede, ontmoediging, manipulatie ... dit zijn een aantal uitingen van legkippenhouders op de huidige marktsituatie. Enerzijds de gigantisch gestegen voerprijs (> 35% dit jaar) en anderzijds het uitblijven van opwaartse prijszetting ondanks de goede vraag - zeker nu naar einde jaar toe - zorgt voor een verlieslatende productie. Dat de prijszetting van **eieren** geen louter binnenlandse aangelegenheid is, is welbekend. Maar zowel op binnenlands, Europees als op wereldvlak zijn er geen aanwijzingen of statistieken dat we met een (over)verzadigde markt kampen, integendeel. Meer zelfs, naar het jaareinde toe is er traditioneel een toenemende vraag die zich weerspiegelt in stijgende prijzen voor de producent. Maar dit jaar is dit enkel wat zichtbaar voor het kooisegment maar niet voor de scharrels. Niet verwonderlijk dus dat er minder poeljen opgezet worden bij deze hoge voerprijzen.

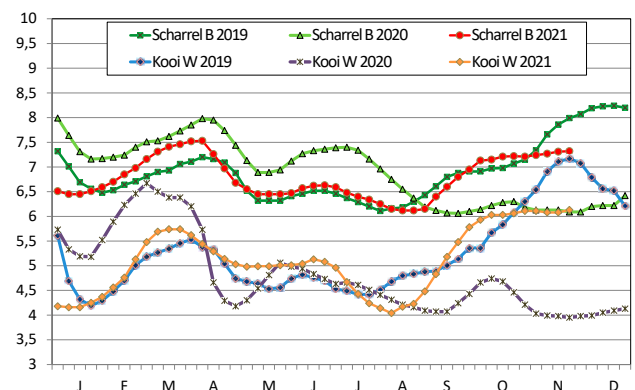
Wat het doorrekenen van de grondstoffenprijzen betreft, dit is een principe dat toegepast wordt in alle sectoren; of dit nu hout, speelgoed of chips voor technologische toepassingen betreft, de gestegen kosten worden doorheen de keten meegedragen tot de eindverbruiker. Dit faire principe moet eveneens het uitgangspunt zijn voor de prijszetting van landbouwproducten.

Wereldwijd neemt de consumptie van eieren nochtans toe en verder is de druk op de EU markt zeker niet stijgend. In Europa (en ons land) neemt de zelfvoorzieningsgraad (nauwelijks hoger dan 100%) eerder af dan toe. De import in de EU, vooral de gevreesde import vanuit Ukraine vertoont dit jaar een duidelijk dalende trend. Ook heeft covid-19 geen negatieve impact gehad (of heeft) op het verbruik van niet kooi-eieren. Met andere woorden, omwille van welke redenen blijft de prijszetting van vooral niet-kooi eieren hangen op zo'n laag niveau? Dat Duitsland een grote rol speelt in de EU prijszetting is welbekend. Wat Frankrijk betreft, tussen producentenorganisaties en grote afnemers is er overeengekomen dat de contractprijzen, die niet gekoppeld zijn aan de voerprijzen, aangepast worden om de gigantisch gestegen voederprijzen minstens gedeeltelijk te compenseren. Alles wijst erop dat de genoteerde prijzen niet de markt weerspiegelen maar door grote spelers kunstmatig laag gehouden worden. Meer dan tijd dat dit eens op Europees niveau grondig doorgelicht wordt!

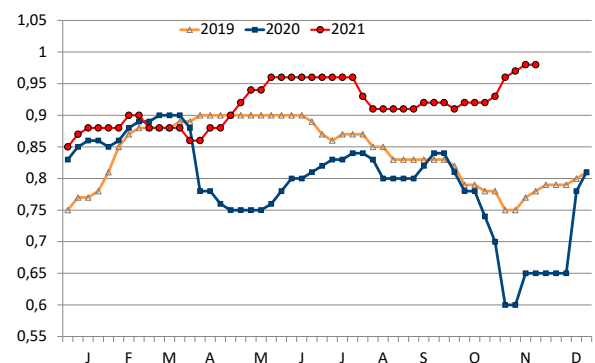
Gelukkig kunnen we positiever zijn wat de prijszetting van **braadkippen** betreft. Zonder hoerageroep, de stijging van de Deinze prijs compenseert wel gedeeltelijk de gestegen voederkost. Wanneer evenwel alle kosten in rekening gebracht worden zit men zelfs met een middenprijs Deinze van bijna € 1/kg einde november nauwelijks boven de kostprijs. De gevreesde winterdip zoals we die gekend hebben in de 2 voorgaande jaren is gelukkig uitgebleven. Om diverse redenen is het aanbod kleiner in ons land en Nederland, de importdruk kleiner en loopt verbruik en export al bij al vrij goed. Hopelijk wordt deze evolutie niet verstoord door eventuele vogelgriepperikelen, en zit er verdere marge op de prijzevolutie.

Voor wat de **konijnen** betreft, de iets hogere prijs compenseert de sterk gestegen voerprijs slechts voor een zeer beperkt gedeelte. Ook hier moet aan de alarmbel getrokken worden. Als de verdere schakels (slachterijen, verwerkers) in de toekomst nog voldoende aanvoer wensen te krijgen dan is het dringend tijd om met de producenten te overleggen om hun gestegen kostprijs te compenseren.

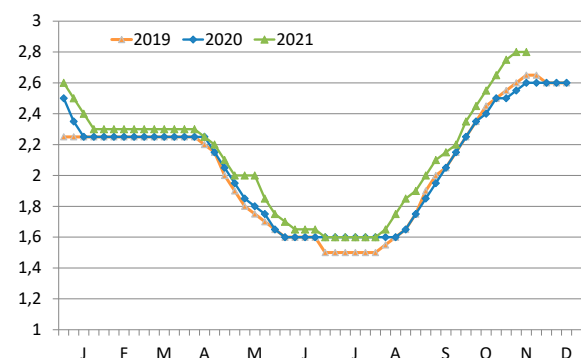
Evolutie prijs eieren (€/100): Klasse 3
Scharrel bruin – Kooi wit

Notering braadkippen (€/kg): middenprijs Deinze

Notering konijnen Deinze (€/kg)

Middelgrote windturbines op landbouwbedrijven, een 'go' of een 'no go'

Het turbulente parcours toegelicht van de familie Prat als pioniers

Tekst en beeld : Martijn Chombaere

Op het einde van het voorjaar 2019 was het kippenhouderij LV Prat in Hulste bij Harelbeke dat een West-Vlaamse primeur kon optekenen. Het was namelijk het eerste landbouwbedrijf in de provincie dat permissie kreeg voor de plaatsing van een middelgrote windturbine. Net nu de energieprijzen hoge toppen scheren is de windturbine volledig operationeel, al ging dit niet zonder slag of stoot.

Geschiedenis

De braadkippentak vormt één van de hoofdtakken van het bedrijf, toch is dit niet altijd zo geweest. De familie Prat begon in 1984 op een gehuurde locatie vol passie aan de landbouwstiel. Op dat moment hadden ze 24 melkkoeien, 25 zeugen en 12 hectare akkerbouw. De goesting om pluimvee te houden was sterk aanwezig, maar de toenmalige eigenaar hield de boot af waardoor er beslist werd de rundveestapel uit te breiden, ditmaal met vleesvee.

Door het overlijden van de eigenaar bood zich de opportuniteit om het bedrijf over

te nemen, wat de familie Prat dan ook met beide handen heeft gegrepen. Direct na de aankoop zijn de plannen van de braadkippenstallen vanonder het stof gehaald, waarna in september '96 en maart '97 de eerste twee stallen een feit waren. Het melkquotum werd ondertussen van de hand gedaan. In 2008 werd, gelijktijdig met de derde kippenstal, de tweede varkensstal gezet waar geopteerd werd om te produceren onder 'het beter leven'-keurmerk. Toen de akkerbouwtaak werd afgebouwd, waar er voornamelijk werd toegelegd op het telen van prei, werden twee bijkopende braadkippenstallen geplaatst in 2012. De rundveetaak werd hierdoor ook volledig stopgezet.

Er werden vergunningen aangevraagd voor nog twee bijkomende stallen, echter zette het tragische overlijden van hun jongste zoon en bedrijfsopvolger Sander in november 2016 alle plannen 'on hold'. Steven, de oudere broer van Sander, studeerde ondertussen nog handelsingenieur aan de UGent. Ondanks dat hij geen intenties had om het bedrijf verder te zetten, kreeg hij op latere leeftijd alsnog de microbe te pakken om het levenswerk van zijn ouders verder te zetten. Dit werd geconcretiseerd met de finalisatie van de twee ongebruikte vergunningen, waar enkel nog het bouwluik van moest afgewerkt worden in combinatie met een geurstudie.

Een windturbine, stapsgewijs het onbekende tegemoet

Alles begon in 2014 toen de gemeente zelf kwam met de vraag of ze geen

De middelgrote windturbine (tiphoogte 50 m) was de eerste vergunde middelgrote windturbine op een landbouwbedrijf in West-Vlaanderen (april 2019). Maar de bouw en het operationeel maken verliep niet zonder problemen (in gebruik oktober 2021).

interesse hadden om zich daarvoor te engageren. De interesse was er alleszins, alleen twijfelden ze even of ze dit zouden doen met VLIF-steun of via de subsidiecall van het Vlaams Energieagentschap (VEA), dat ondertussen is omgevormd tot het Vlaams Energie- en Klimaatagentschap (VEKA), waar er toen een tussenkomst tot max. 70% mogelijk was.

De vergunning had echter wel wat voeten in de aarde, het uiteindelijke positieve nieuws dat de vergunning afgeleverd was (april 2019) hebben ze via de radio vernomen. Het verkrijgen van de vergunning was één zaak, het bouwen zelf een heel andere. Niet zo lang na de aankoop - en het betalen van een voorschot van 30% - ging de firma Xant, een pionier op vlak van windturbines, eind 2019 op de fles.

Dankzij de overname door de Canadese sectorgenoot Eocycle en het sluiten van een partnerschap met Engie Benelux voor de distributie van de windmolens, werd Xant nieuw leven ingeblazen. Een geluk bij een ongeluk, daar de familie Prat op die manier 50% van het voorschot kon recupereren en alsnog over kon gaan tot de bouw van hun middelgrote windturbine waar het toenmalige VEA voor 63% in tussenkwam.

8 december 2020, noem het gerust een mijlpaal, werd de windmolen gerecht. Na de nodige keuringen en de aansluiting op het net kon de windturbine in maart 2021

Steven Prat en zijn ouders Geert en Kaat hebben een mooi braadkippenbedrijf uitgebouwd dat met de geïnstalleerde windturbine een duurzamere productie beoogt.

effectief in gebruik genomen worden. Sinds oktober 2021 is de turbine volledig operationeel waarbij het enkel zal instaan voor de eigen energiebehoefte, hetgeen een voorwaarde was van de VEA.

Terugverdientijd

Met een jaarlijkse behoefte van ± 200.000 kWh, een max. rendement van 100 kWh en de intentie om de energiefactuur met

de helft te kunnen reduceren, zou de terugverdientijd zo'n 6 - 8 jaar bedragen. Het is echter nog wat afwachten wat het werkelijke rendement is, sowieso is er in de zomer vaak minder wind, waardoor de opgewekte energie niet dekkend is voor de ventilatie van de kippenstallen. Daarom wordt nog de overweging gemaakt

De vooropgestelde terugverdientijd van de middelgrote windturbine is berekend op 6-8 jaar. Maar uitspraken daaromtrent zijn voorbarig volgens braadkippenhouders Prat.

Bedrijfsreportage – windturbine

om zonnepanelen te plaatsen, al willen ze eerst eens een jaar overbruggen om de werkelijke opbrengst van de windturbine te achterhalen.

Ondanks het turbulente parcours staan ze positief ten opzichte van windturbines op landbouwbedrijven, al willen ze eerst eens een jaar overbruggen om concrete uitspraken te doen. Met de huidige energieprijzen en toekomstmogelijkheden met batterijen geloven ze er wel sterk in dat dit een toekomstgerichte investering zou kunnen zijn voor vele bedrijven.

Wordt vervolgd...

Luchtfoto van het bedrijf LV Prat in Hulst met links de windturbine waarvan ze hopen dat het hun bedrijfsenergiefactuur met de helft zal reduceren (foto LV Prat).

LANDELIJK WONEN

VERKOOP AGRARISCH VASTGOED

- > De gespecialiseerde makelaar mbt hoeses en gronden in buitengebied.
- > Deskundige begeleiding bij verkoop van uw hoeve of aankoop van uw droomlocatie.

Op zoek of te koop, contacteer ons: **DANNY DE PAUW** 0475 55 58 34
JO MULLIE 0477 52 57 82

A | G | R | O

V A S T G O E D byba

www.agrovastgoed.be

Vangploegen nodig voor het verladen van bedrijfspluimvee? IPS regelt het voor u!

Werkgebied:
Nederland, België,
Noord-Frankrijk, NRW

www.ipsbv.com
Amentstraat 17
6039 RA Stramproy (NL)
+31 (0)495 56 35 99
sales@ipsbv.com

Nieuw Hipra team is klaar voor de toekomst!

Hipra heeft sinds kort een volledig nieuw pluimveeteam in België. Via een interview laten we u kennis maken met de nieuwe teamleden.

Wie is Hipra?

Eva Claeyé: Hipra is een farmaceutisch bedrijf dat zich focust op preventie en innovatie op vlak van diergezondheid. Door voortdurend op zoek te gaan naar vernieuwende preventiemethodes beschikken we momenteel over een breed gamma van pluimveevaccins & vaccinatioestellen. We engageren ons om op zoek te gaan naar producten en oplossingen om de pluimveesector naar een hoger niveau te tillen.

Kan je het team even kort voorstellen?

Eva Claeyé: Mijn naam is Eva Claeyé. Ik ben dierenarts en geef binnen Hipra leiding aan zowel het pluimveeteam als het varkensteam. Onze teamleden in het veld zijn Vincent Maertens en Nikolai Ongena. Vincent is ons centraal aanspreekpunt voor de dierenartsen en informeert hen over de producten en services die wij aanbieden. Nikolai is onze dierenarts die de pluimveehouders en hun bedrijfsdierenarts in het veld ondersteunt. Hij werkte verschillende jaren als pluimveedierenarts in het veld in België en Nederland. Een klein team, maar met een groot enthousiasme (lacht).

Welke meerwaarde kunnen jullie betekenen voor de pluimveehouders?

Nikolai Ongena: In de huidige marktsituatie van lage opbrengsten en hoge kosten op een pluimveebedrijf is het moeilijk om de pluimveehouders te overtuigen om te investeren in preventie. Desondanks is het nu extra belangrijk om ziektes te vermijden en zo de opbrengst zo hoog mogelijk te houden. Samen met de bedrijfsdierenarts proberen we op bedrijfsniveau de ideale strategie te bepalen. Maatwerk is de boodschap!

Wat willen jullie de Belgische pluimveehouder alvast meegeven?

Vincent Maertens: Bij Hipra ligt de focus op preventie en dit is ook de trend die we binnen de pluimveemarkt zien. Iedereen weet al lang dat voorkomen beter is dan genezen, maar dit is in de praktijk niet altijd even gemakkelijk. Een preventieplan begint natuurlijk door te kiezen welk vaccin je inzet, maar minstens even belangrijk is het monitoren van de diergezondheid, hygiënemaatregelen en bioveiligheid van jouw bedrijf.

Het pluimveeteam van HIPRA.

Vincent Maertens
Key Accountmanager

Eva Claeyé
Business Unit Manager

Nikolai Ongena
Technisch Service Dierenarts

Trefdag Pluimveehouderij: gevestigde waarde onder de West-Vlaamse pluimveehouders

Tekst en beeld: Martijn Chombaere

De Trefdag Pluimveehouderij kent slechts een prille geschiedenis, maar heeft het zich in tussentijd weten op te werken tot een gevestigde waarde binnen de West-Vlaamse pluimveesector. Ondanks Covid-19 zakten meer dan 150 mensen af naar de VIVES-campus voor dit tweejaarlijks event. Voor velen een blij weerzien na een periode vol lockdowns en maatregelen.

Massale opkomst, ondanks stijgende coronacijfers

Door de stijgende coronacijfers was er bezorgdheid omtrent de opkomst, ondanks dat een CST verplicht was. Ongegrond zo bleek, want met meer dan 150 inschrijvingen was de belangstelling behoorlijk groot. Het merendeel waren braadkippenhouders of personen uit die periferie (59%), leg (15%) en opfok en vermeerdering (26%).

Ondanks dat dit een event is, georganiseerd door de provincie West-Vlaanderen, wordt dit voor de ganse sector opengesteld. En dat dit eveneens buiten West-Vlaanderen gesmaakt wordt blijkt uit de cijfers, zo zou 43% van de ingeschreven deelnemers het gissen hebben wat 'een seulle', 'een zurkeltrutte' of 'een zieëmtote' nu concreet betekent.

Diverse sprekers uit de praktijk zoals Koen Dobbels, Dirk Ghyselen en deze John Lemmens brachten een boeiend verhaal.

Aanstekelijk programma

De trefdag is in het leven geroepen om een platform aan te bieden aan de pluimveesector, meer specifiek aan de West-Vlaamse pluimveehouders. En of het dat was! Een gevarieerd en boeiend programma, dat zal de conclusie zijn van velen.

In het generieke ochtendprogramma stak **Lieven Louwagie**, kabinetsmedewerker van gedeputeerde Bart Naeyaert, van wal met de boodschap dat de sector voor tal van uitdagingen staat: de stikstofproblematiek, de stroeve vergunningverlening, dierenwelzijn... "We moeten de discussies met open vizier durven aangaan. Kennis

en inzicht zijn daarbij fundamenteel. En laat de trefdag net daarvoor het ideale moment zijn om dergelijke fundamenten te verstevigen."

Na het betoog van Lieven Louwagie beschreef Nan-Dirk Mulder (Senior Global specialist Animal Protein bij Rabobank) de situatie van de pluimveesector vanuit een mondiaal perspectief, gevolgd door **Annelien Jonckheere** (psycholoog bij Boeren Op Een Kruispunt) die de situatie bekeek vanuit een geheel ander perspectief, namelijk vanuit veerkracht. Na een toelichting over de werking van Boeren Op Een Kruispunt volgde een beklijvende hands-on uiteenzetting over veerkracht en hoe jijzelf hieraan kan bouwen.

Annelien Jonckheere (psychologe bij Boeren Op Een Kruispunt) hield een beklijvend betoog over veerkracht en hoe je daaraan kan bouwen.

In de module opfok en vermeerdering hield Emiel Vervaeck (onze jonge voorzitter 'Vermeerdering') een uiteenzetting over het optimaliseren van de tomentijdens het volledige productieproces.

Nan-Dirk Mulder (Rabobank) ziet kansen voor de Vlaamse pluimveesector in een veranderende Europese markt.

Het ochtendprogramma zette de geest volop aan het werk, terwijl de verfijnde gerechten van Ma Kwizien tijdens de lunch de maag kleine vreugdesprongetjes deden maken.

Nadat iedereen voldaan was, werd het namiddagprogramma opgesplitst in drie delen zodoende dat er voor iedereen wat wils was: een module legkippen, een module braadkippen en een module opfok- en vermeerdering.

Zowel praktijkmensen als onderzoekers kwamen er aan bod. In volgend nr van Pluimvee komen we nog terug op deze trefdag en vatten we één en ander samen.

Benieuwd naar welke sprekers er aan bod kwamen en wat ze wisten te vertellen? Neem dan zeker een kijkje op: <https://www.west-vlaanderen.be/trefdag-pluimveehouderij>.

De presentaties zijn er terug te vinden.

Vergelijking resultaten van top 10 braadkippen-bedrijven vs gemiddelde

Waar zit het verschil?

Tekst en beeld : Luc Maertens

Op de 'Trefdag' pluimveehouderij, georganiseerd door de Provincie West-Vlaanderen begin november te Kortrijk, hield Koen Dobbels (Vanden Avenne) een opgemerkt praktisch overzicht van het belang van het comfortmanagement bij braadkippen. Hij kwam met de verrassende stelling dat 2/3 van de rendabiliteit wordt bepaald door het management van de kuikens en slechts 1/3 door de marktprijs. We vatten één en ander samen van zijn uitvoerige en luchtige presentatie.

Top 10 versus gemiddelde bedrijfsresultaten

Het verschil in gemiddeld aflevergewicht (teruggeteld naar 39 dagen) en netto voerconversie (VC) tussen de top 10 en het gemiddelde van de braadkippenkanten in 2021 bedroeg respectievelijk 178 g en bijna 7 punten in VC (Fig. 1). Omgerekend naar wat dit betekent op jaarbasis voor een stal met 40.000 kuikens, dan kwam Koen Dobbels uit op een verschil van ruim 30.000 euro! "En moesten we de 'top 10'

vergelijken met wat ze uit hun stal halen met de 'flop 10', ja dan spreken we van nog veel grotere verschillen".

Waarom ligt dit zeer grote verschil? Volgens Koen vinden zowat 90% van de bedrijfsverschillen hun oorzaak in kleine en grote managementfoutjes. Algemeen denkt men dat de rendabiliteit vooral bepaald wordt door de marktprijs. Niet zo volgens Koen Dobbels, want 2/3 wordt volgens hem bepaald door het management en slechts 1/3 door de marktprijs ("in het omgekeerde geval waren we al lang failliet").

De '10 geboden' van goed management

Na zijn sprekende inleiding ging Koen in met wat hij verstaat onder goed management. De focus moet liggen op het goedbevinden van het kuiken. Liefst 10 'geboden' somde hij op gaande van liefde tot ... licht, lucht en water om tot een optimaal management te komen. "Want genetica en voer zorgen voor de honger, comfort zorgt voor de goesting".

De uitgangspunten kunnen samengevat worden vertrekkende van strikte hygiëne vóór, tijdens en na de ronde, gezond water op kuikenniveau, correct voer, gangbare bezetting/m² en geen virale druk. Maar vooral goede kuikens worden gekweekt door iemand die zich in hun plaats stelt. Enkele van zijn concrete comfortgeboden vatten we hierna samen.

Koen Dobbels (Vanden Avenne): "Optimaliseren van het comfortmanagement van de braadkippen heeft meer impact op het bedrijfsresultaat dan de marktprijs".

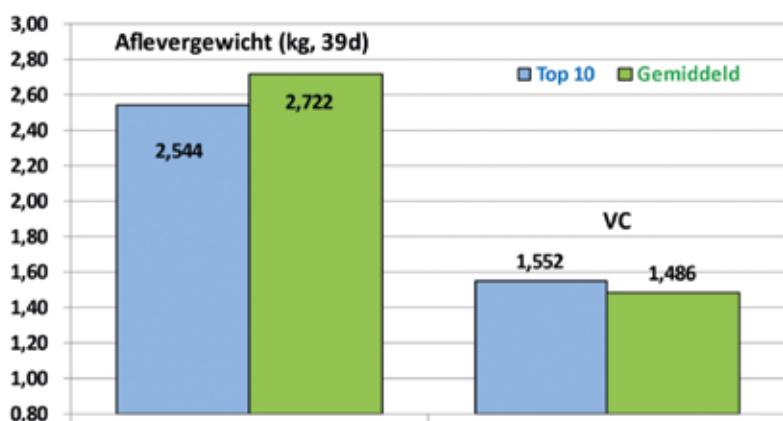
Temperatuur en RV

Weet dat brandstof nog steeds het goedkoopste antibioticum is, was het vertrekpunt van Koen. De correcte temperatuur op iedere leeftijd zorgt voor een warme, gezellige en comfortabele omgeving. Dit begint reeds met de voorverwarming (dag -3) en leidt tot betere strooiselkwaliteit vroeg in de ronde, voorkomt voetzoollaties en levert betere prestaties op.

Door een correcte temperatuur krijg je verder een perfecte stalverdeling van de kuikens. In theorie is dit de streef temperatuur + RV = 90 + de weekleeftijd van de

Bedrijfsresultaten braadkippen 2021 Vergelijking top 10vs gemiddelde

kuikens. Maar praktisch is dit niet altijd haalbaar en werkt méér ventileren op de RV te doen dalen meestal negatief op strooiselkwaliteit wegens te hoge luchtsnelheid. "Het is beter de vochtverwarming te activeren dan vochtventilatie toe te passen, uitgezonderd bij warm weer". Klimaatpc's die sturen op (te) veel parameters vinden volgens Koen soms het bos niet meer door de bomen. "Een goed afgestelde ventilatie hoeft geen afstelling op bv. ook CO₂ en NH₃ maar best beperkt tot T, onderdruk en RV".

Lucht is adembenemend interessant

Het belang van optimale lucht en vooral de afvoer van de lucht wordt veel te veel onderschat. "Weet dat zelfs bij een minimumventilatie de lucht liefst 6.000 keer per ronde wordt ververs! Alle niet opgenomen drinkwater moet via de lucht naar buiten geventileerd worden anders nat strooisel. Dit komt voor een standaardstal neer op liefst 290.000 l water/ronde".

"Als richtlijn voor **minimum** instelling voor afvoer van lucht tussen dag 0 en 10 geldt 1 tot 1,25 m³/kg/uur. Na dag 10 wordt als minimum aanbevolen tussen 1 en 0,7 m³/kg/uur. Bij lengteventilatie mag dit minder zijn en 0,55 ipv 0,7 m³/kg/uur. Bij een

serieuze winterprik mag dit verder dalen tot 0,4 m³/kg/uur. Voor **maximum** ventilatie (en dit bij stallen jonger dan 15 jaar) best plafonneren tot maximaal 2,8 m³/kg/uur. In deze stallen is de capaciteit zelfs bij uitlaadleeftijd nog flink hoger, 4,5 à 5 m³/kg/uur maar teveel van het goede maakt slecht comfort".

Bij het hanteren van de maximum ventilatie van 5 m³/kg/uur komt men in een standaardstal van 2.000 m² (volume 10.000 m³) snel tot 400.000 m³ (40.000 kippen x 2 kg x 5), waardoor de stal om de 1,5 minuut volledig ververs zou worden. Het is beter om vlugger de nevelkoeling aan te zetten dan een hoger maximum in te stellen. Enkel bij noodsituatie wanneer stal T° + RV > 105 is zo'n hoge ventilatie verantwoord".

"Stel verder de **bandbreedte** voldoende ruim in. Grote sprongen bij kleine temperatuurstijgingen verstoren namelijk het comfort. Over de ganse ronde ± 5°C of dalend van ± 8°C bij begin ronde tot ± 5°C naar einde ronde toe".

Luchtinlaten en onderdruk

Het principe van toepassing van onderdruk waarbij de **inlaat** hoofdzakelijk gestuurd wordt door deze onderdruk is algemeen

aanvaard. Maar om een correcte afvoer te bewerkstelligen moet de aanvoer perfect verlopen met de juiste onderdruk. Hiervoor moet de benodigde juiste afzuigcapaciteit (0,7 à 2,8 m³/kg/uur) alsook de grootte en het aantal ventielen (3 à 4 per spantvlak) in rekening gebracht worden.

"Verder is ook de vorm van de ventielen belangrijk, en er wordt best een afstand tot de vloer van minstens 1,6 m gehanteerd. De breedte van de stal is vanzelfsprekend verder bepalend voor de ventielopeningen. Wat het model van ventiel betreft, naast de traditionele modellen is recenter het Fantura model beschikbaar, wat wel een aantal voordelen in sturing geeft.

Om de optimale onderdruk te bepalen moet rekening gehouden worden of de stal al dan niet perfect gesloten is. Indien niet moet een lagere **onderdruk** gehanteerd worden. Ook wordt de onderdruk best progressief opgebouwd tot ideaal op 2,5 weken. Streef verder naar een dikke binnenkomende luchtbalk want deze is beter te sturen".

Stalconcepten en onderdruk

Bij zowel **nokventilatie** als **combi met 80% nokventilatie** gaf Koen als richtlijn mee: breedte stal = n Pa. Bij combi met 20% nokventilatie evenals lengteventilatie daarentegen prikt hij op breedte stal = n Pa x 100 à 75%, afhankelijk van de ventielen. In geval van **plafondventilatie** geldt eerder de richtlijn : 2,5 x hoogte plafond = n Pa.

"De ideale worp van de lucht wordt bekomen bij een opening van 50% van de breedte van de stal (in cm). Om hieraan te voldoen best een aantal openingen sluiten. In de winter zijn snel 2 op de 3 ventielen gesloten. Maar plaatsing ventielen (laag in de muur: n Pa x 1,1), vrieskou (n Pa x 1,1) en hete zomer (n Pa x 0,9) bepalen ook sterk de optimale onderdruk. Een controle met rookproeven is dan ook aangewezen".

Management braadkippen

Een homogene, mooi verspreide bezetting over de ganse staloppervlakte en dit tijdens de ganse ronde wijst op goed comfortmanagement.

Afsluiter

In een luchtige en humoristische afsluiter – in het West Vloms – somde Koen nog eens alle tips en trics op om tot een optimaal comfortmanagement te komen.

Eentje onthouden we jullie niet: “De veinster: ‘t beeld van de kiekns zeg miêr dan ol de computers toape”. Vrij vertaald: Het beeld en gedrag van de kuikens, te zien via het venster in het voerlokaal, is nog altijd beter om het comfort van de kuikens in te schatten dan alle computers samen.

DROESHAUT
bedrijfsautomatisatie

Droeshaut NV
Hamonterweg 139
B - 3930 Achel

Vakkundig en gespecialiseerd advies
voor de ombouw naar
"Better Chicken Commitment" normen
en emissiearme stalsystemen

Tel: +32(0)11 642892 - www.droeshaut.be - info@droeshaut.be

**Adverteren in het Pluimvee vakblad, op de vernieuwde website van Pluimvee
of in de wekelijkse nieuwsbrief?**

Mail naar advertenties@pluimvee.be

of neem contact op met Luc Maertens (+32 498 04 06 91)
of Martijn Chombaere (+32 496 24 49 54)

Joke Van Raemdonck aan de slag bij DGZ als nieuwe pluimveedierenarts

Joke Van Raemdonck is sinds eind oktober 2021 aan de slag bij DGZ als regiodierenarts voor de Vlaamse pluimveesector. Hiermee volgt ze Philippe Gelaude op die eerder de overstap maakte naar Elanco Animal Health.

In 2021 behaalde Joke haar diploma als dierenarts, afstudeerrichting varken, pluimvee en konijn, en dit met grootste onderscheiding. Het landbouwleven is haar niet vreemd want ze groeide op als jongste lid van een landbouwfamilie met een gemengd landbouwbedrijf. DGZ is ervan overtuigd dat Joke als leergierige werker met een passie voor landbouwdieren een toegevoegde waarde zal zijn voor de pluimveesector. Joke Van Raemdonck kijkt er alvast naar uit om samen met de sector te werken aan een duurzame pluimveehouderij. Collega Tamara Vandersmissen, regiodierenarts bij DGZ voor de Vlaamse varkenssector, zal haar hierbij ondersteunen. Daar Tamara, in afwachting van de aanstelling van een nieuwe regiodierenarts voor de Vlaamse pluimveesector, deze functie met toewijding en succes tot zich had genomen.

Mevrouw Van Raemdonck kan gecontacteerd worden via e-mail (joke.vanraemdonck@dgz.be) of telefoon: 0487 68 13 27.

Algemene vergadering Landsbond Pluimvee Antwerpen uitgesteld naar najaar 2022

Op de bestuursvergadering half november, van de Landsbond Pluimvee Antwerpen, is gezien de dreiging van AI en de oplopende coronacijfers, het zekere voor het onzekere genomen en besloten om de algemene vergadering uit te stellen naar

volgend jaar. "Deze stond oorspronkelijk gepland op vrijdag 3 december, maar is nu dus – onder voorbehoud – verplaatst naar vrijdag 28 oktober 2022", aldus Geert Van den Abeele, voorzitter van de Landsbond Pluimvee Antwerpen.

Prijzencommissie Deinze schakelt terug over op online meetings

Gezien de stijgende coronacijfers heeft de stad Deinze laten weten dat het niet langer opportuun is om de prijzencommissie van Deinze fysiek te laten doorgaan in hun stadhuis. Vanaf woensdag 17/11/2021 zullen de prijzencommissies daarom terug via videoconferentie verlopen.

Deze marktonderhandelingen blijven wel online toegankelijk voor het brede publiek. Een commissie online bijwonen kan via inloggen (in onze website) met de link pluimvee.whereby.com/prijzencommissie-deinze-officieel elke woensdag om 9:00 stipt. Hiervoor is het essentieel om u aan te melden met volledige voor- en familienaam.

Prof. dr. Richard Ducatelle (UGent) op emeritaat

Wereldautoriteit op het vlak van darmgezondheid bij pluimvee

Tekst en beeld: Luc Maertens

In het gezegende, of beter gezegd vervloekte jaar 2020, bereikte Prof. Richard Ducatelle de pensioengerechtigde leeftijd na een academische carrière van 40 jaar. Na twee eerder mislukte pogingen om hem te vieren kon uiteindelijk op 19 november, weliswaar onder moeilijke omstandigheden, op een passende wijze hulde gebracht worden aan dit boegbeeld van de faculteit Diergeneeskunde en wereldautoriteit op het vlak van darmgezondheid bij pluimvee. Op de academische zitting werden zowel op een ernstige als ludieke wijze zijn drie levens belicht, namelijk het professionele, het privé als het 'verborgen' leven.

Als jonge, in 1978 pas afgestudeerde dierenarts trad Rik (voor de vrienden) Ducatelle in dienst als assistent op de toenmalige campus aan het casinoplein te Gent. In 1989, met de oprichting van de vakgroepen werd hij tot diensthoofd van de vakgroep Pathologie benoemd. Vanaf 1991, met de officiële start van de vakgroepen leidde hij de vakgroep Pathologie, Bacteriologie en Pluimveeziekten. Hij bouwde deze vakgroep uit van een zeer kleine entiteit tot een grote onderzoeksgroep met wereldfaam. Dit wordt geïllustreerd in zijn meer dan 600 wetenschappelijke publicaties en de zeer vele malen (>100) dat hij uitgenodigd werd als spreker op internationale congressen.

Professionele topper

Professioneel was Professor Ducatelle een 'gevreemde' prof voor de zeer vele studenten dierenarts maar anderzijds ook een sterk gewaardeerde prof omwille van zijn kennisoverdracht, zoals door de diverse collega sprekers aangehaald werd. De decaan, in naam van de rector,

bedankte Prof. Ducatelle voor zijn grote bijdrage voor de faculteit Diergeneeskunde, die sedert 5 jaar de top aanvoert van de wereld ranking van diergeneeskundige faculteiten. Collega Prof. Filip Van Immerseel benadrukte vooral zijn grote beschikbaarheid voor studenten, doctorandi en personeel van de vakgroep. Ondanks zijn zeer drukke agenda stond zijn deur steeds open en nam hij de tijd om met hen de resultaten of problemen te bespreken. Collega Prof. Haesebrouck benadrukte in zijn dankwoord de zeer gedreven onderzoeker die Prof. Ducatelle is met steeds nieuwe en originele ideeën en inzichten. Prof. Paul Barrow van de Universiteit van Nottingham hield eraan om op de viering aanwezig te zijn en loofde Prof. Ducatelle voor de internationale samenwerkingen, o.a. op het vlak van salmonella onderzoek en de beheersing ervan in de pluimveesector.

Erkend wereldwijd

Vanuit de sector lichtte pluimvee dierenarts Maarten De Gussem de grote verdiensten van Prof. Ducatelle toe met als voorbeeld zijn bijdrage tot optimale darmgezondheid bij pluimvee. Darmgezondheid heeft een enorme impact op de voeromzetting en door het onderzoek van Prof. Ducatelle en zijn team is de bijdrage tot een 'duurzamere' productie zeer groot. Verder benadrukte deze spreker de wereldautoriteit die Prof. Ducatelle wel is. Een legende want overal in de wereld is hij bekend omwille van zijn onderzoek en als gedreven spreker heeft hij het Vlaams pluimveeonderzoek en de Faculteit Diergeneeskunde van de Universiteit Gent mede op de kaart gezet. Ook benadrukte hij zijn enorm brede kennis op vele domeinen, ook bij andere diersoorten en de humane wetenschappen. Deze kennis

gebruikte of vertaalde Prof. Ducatelle dan om toe te passen in het pluimveeonderzoek.

Als mens

Vooreerst benadrukten de diverse sprekers Prof. Ducatelle niet alleen als een gedreven persoon maar vooral als een betrouwbare en aangename collega. Maar het was zijn trotse dochter Caroline die zijn privé en verborgen kantjes op een passende en ludieke wijze toelichtte.

De liefde voor paarden erfde hij van zijn vader en zette er hem ertoe aan om dierenarts te studeren. We kwamen te weten dat hij, weliswaar niet zonder moeite, zijn echtgenote ontmoette uit één van de zeldzame studiegenotes. Ook zijn gedreven passie voor het Welsh Cob ponyras waar hij reeds jarenlang Duc

d'Huttegem topdieren van fokt, passeerde de revue. Verder bleek dat hij thuis zijn druk beroepsleven voldoende achterwege kon laten en zijn drie kinderen en zes kleinkinderen een mooie jeugd bezorgde of bezorgt als o.a. handige Harry.

De redactie van Pluimvee houdt eraan Prof. Ducatelle te bedanken voor zijn grote verdiensten en inzet voor de pluimvee-sector. Bij deze wensen ze hem nog een verdere actieve afsluiting van zijn wetenschappelijke carrière maar eveneens nog

vele aangename en mooie momenten in zijn privé leven met zijn dierbaren.

Van passie tot fascinatie

In zijn slottoespraak op de zitting drukte Prof. Ducatelle vooreerst zijn dankbaarheid uit voor de mogelijkheden en kansen die hij gekregen heeft aan de faculteit en voor de goede samenwerking met de collega's en de doctoraatstudenten. Hierna kwam zijn passie aan bod, namelijk darmgezondheid. In een uitvoerig overzicht werd het verdedigingsmechanisme tegen infecties in de verschillende delen van het spijsverteringsstelsel van de kip mooi in beeld gebracht. Zijn holistische benadering, zijn originele ideeën en de vele links met andere onderzoeksdomeinen passeerden de revue om het ingewikkelde ecosysteem in de darm van de kip te verklaren en te verduidelijken. In zijn gedreven stijl doceerde hij zijn passie tot een fascineerde wetenschap.

Tijdens de receptie werd Prof. Ducatelle en zijn echtgenote door "Perdegedoe" met de passende outfit uitgerust.

**UW
BEDRIJF
ONZE
UITDAGING!**

*Wij helpen u groeien!
Uw partner in duurzame stalrichting*

TiVerTec

Blijf op de hoogte via onze kanalen | 09 328 45 92 | Service 24/7: 09 328 87 53 | Blekkersdijk 6, 9988 Watervliet | info@tivetec.eu | www.tivetec.eu

Stalinrichting
Klimaat- & voedersystemen
Algemene elektriciteitswerken

SKOV **VDL** **LUBING**

Verslag van het wereldcongres konijnen te Nantes

Tekst: Luc Maertens

De onderzoeksweld met betrekking tot de konijnenproductie hield begin november reeds voor de 12de keer hun 4-jaarlijks wereldcongres. Met een dik jaar vertraging, om de welgekende reden, durfde de Franse afdeling het toch aan om een hybride congres te organiseren. Mits inschrijven kon het congres namelijk ook digitaal gevolgd worden. Gezien de reisbeperkingen konden de niet Europese deelnemers op één hand geteld worden. Maar het moet gezegd, de Franse organisatie stond zeer goed op punt ondanks de moeilijke situatie.

Algemeen

Op het wereldcongres van de World Rabbit Science Association (WRSA) komen zowat alle aspecten aan bod gaande van selectie, reproductie, voeding, ziekten en preventie ... tot huisvesting en welzijn. Vele sessies hebben gelijktijdig plaats en het is selecteren in de meer dan 100 presentaties. Het congrescentrum in Nantes, met zijn goede infrastructuur, liet toe om

op een aangename wijze zeer vlot de uiteenzettingen te volgen. Voor de circa 200 fysieke deelnemers was er ruimte zat en verliep de catering zeer vlot. Dit maakte dat het congres in een familiale sfeer doorging waarbij tijdens de lunch en koffiepauzes er vele informele ontmoetingen konden plaatsvinden.

De acht uitgenodigde sprekers op dit congres kregen een half uur om als expert hun topic toe te lichten. De vrije mededelingen daarentegen kregen slechts 6 minuten om hun bevindingen kort en krachtig te presenteren. Veel 'to the point' informatie op een korte tijd. Vraagstelling uit de zaal kon vlot afgewisseld worden met vraagstellingen uit de chat.

Naast de presentaties waren er nog 5 zogenoemde 'ronde tafel discussies' waar een specifiek onderwerp uitvoerig toegelicht en bediscuteerd werd. Verslaggever was gevraagd om deze m.b.t. alternatieve huisvesting - in het licht van nieuwe of toekomstige wetgeving - te leiden. Om deze reden zal hierop gefocust worden in dit verslag.

De Franse konijnensector

Aan de Franse onderzoekster Laurence Fortun-Lamothe was gevraagd om tijdens de ronde tafel de actuele situatie te schetsen, de evoluties evenals perspectieven door het onderzoek in Frankrijk. In bijge-

De Franse konijnensector

- 800 professionele konijnenbedrijven waarvan 42% geleid door vrouwen
- Circa 90% zijn lid van een producentenorganisatie
- 78% van de productie vindt plaats in het westen van Frankrijk (Bretagne, Vendée, Pays de Loire)
- 12 slachthuizen en een totale jaarlijkse productie van 20.000 ton karkas gewicht
- 95% ervan geconsumeerd in Frankrijk
- 95% nog in kooihuisvesting, 4% in parken en 1% bio

voegd kaderstuk wordt haar overzicht van de sector samengevat. Frankrijk is in het verleden steeds toonaangevend geweest wat betreft deze sector. Dit zowel op het vlak van de huisvesting, genetica, voortplanting (KI) als ziektebeheersing.

Opvallend is dat Frankrijk nog niet de stap gezet heeft naar meer diervriendelijke huisvesting zoals dit in ons land of Nederland wel al het geval is. Parkhuisvesting voor vleeskonijnen is nog een uitzondering. Omwille van de maatschappelijke druk, o.a. het EU burgerinitiatief 'End the Cage Age' heeft de sector wel recent een

ambitieuze doelstelling vooropgesteld, namelijk tegen eind 2022 zou zowat 25% in alternatieve huisvesting moeten zitten. Momenteel promoten een 3tal privé-firma's alternatieve huisvestingssystemen, voornamelijk gericht naar niche markten waarbij buitenloop, binnentuin of grondhuisvesting toegepast wordt. Maar al deze initiatieven zijn voor vleeskonijnen maar niet voor voedsters. De Franse onderzoekster wees er op dat dit maar een klein gedeelte van de traditionele houderij zal kunnen vervangen en het grote probleem, de kooihuisvesting van voedsters niet aangepakt wordt.

Onderzoek

Specifiek wat de huisvesting van voedsters betreft, het INRAE (toonaangevend onderzoeksinstituut in Frankrijk) is gestart met ... het uittesten van aan elkaar gekoppelde kooien. Door afsluitbare buizen kunnen voedsters tijdelijk individueel en tijdelijk in groep (per 4) gehouden worden. Dat dit een zeer slecht systeem is, is reeds meer dan 10 jaar geleden in Nederlands onderzoek vastgesteld. Omdat meerdere voedsters komen 'vast te zitten' in de kleine kooien en niet kunnen vluchten bij agressie leidt dit tot onaantoonbare verwondingen en verliezen. De eerste proef met dit 'alternatief' systeem moest bij onze zuiderburen dan ook noodgedwongen om ethische redenen voortijdig stopgezet worden.

Tijdens deze ronde tafel werd aan de ILVO onderzoekster (Liesbeth Van Damme) de gelegenheid geboden om haar onderzoeksinspanningen – in samenwerking met Vlaamse konijnenhouders – voor te stellen. Karel de Greef (WUR Nederland) schetste de maatschappelijke druk en het

Het 'cuniloft' grondpark voor vleeskonijnen, één van de voorgestelde alternatieven (foto Terra)

pad dat de Nederlandse sector gevolgd heeft om tot een meer aanvaardbare productiewijze te komen.

Maar uit de discussie en vraagstelling bleek dat de meer zuiderse landen (F, I, E) nog sterk vasthouden aan het idee dat de beste huisvesting – zowel voor dier als productie – kooihuisvesting is zonder de maatschappelijke overwegingen voldoende in overweging te nemen.

Agro-ecologie

In Frankrijk is er een beweging bezig om 'agro-ecologie' te promoten. Duurzaamheid, kringloop en meer in evenwicht met de natuur zijn o.a. uitgangspunten. Omwille van deze redenen heeft het INRAE projecten opgestart met huisvesting van vleeskonijnen in buitenloop. Verplaatsbare buitenlopen, ziektebeheersing door

specifieke planten ... want ook hier wordt melding gemaakt van meer problemen met diverse parasieten zoals het meestal het geval is met buitenlopen.

De voorstelling van deze projecten ontlokte de commentaar dat we terug gaan in de tijd en het hobbyparcours achterlaten maar hiermee niet de wereld gaan voeden.

In een volgende bijdrage zal meer specifiek ingegaan worden op andere belangrijke uitdagingen zoals preventie en behandeling VHD, coccidiose of originele presentaties tijdens dit congres.

Foto: M. Fétiveau (INRAE)

Aanpassing contractprijzen

Tijdens het congres in Nantes vernam ik dat er in Frankrijk, tussen de producentenorganisaties en de slachterijen, overeenkomen is om de lopende contractprijzen aan te passen. De prijsaanpassing (naar boven) is bedoeld om de zeer sterk gestegen voederprijs in de lopende contracten te verrekenen zodat de rendabiliteit geïnvouwd wordt. Zodoende zijn niet enkel de producenten slachtoffer van de enorm gestegen voederprijs maar kan deze doorgerekend worden naar de eindverbruiker.

Eén jaar geleden startte LAVETAN interne salmonellatype- ringen

Ongeveer een jaar geleden startte Lavetan in Turnhout met de typering van salmonella. De typering is verplicht bij de in- en uitgangscntrole van braadkippen.

“Waar vaak wel nog discussies en erger-
nissen ontstonden, was wanneer een
serotypering moest uitgevoerd worden.
Die typering is verplicht bij een positief
resultaat voor salmonella en mocht tot
vorig jaar bij wet enkel door een erkend
overheidslabo in Brussel uitgevoerd
worden. De salmonella's die wij vonden
naar Brussel brengen was een dure en
tijdrovende operatie. **De doorlooptijd in
het overheidslabo was ook redelijk lang
en de gebruikte techniek niet altijd even
precies.** Als we hier meerwaarde aan de
kwekers wilden creëren, moesten we
op zoek naar een betere techniek om de
typering uit te voeren, moesten we de
overheid overtuigen om ook Lavetan toe
te laten als een erkend lab, zodat we de
analyse intern konden opstarten”, aldus
Jan Robrechts, Laboratoriumdirecteur bij
Lavetan.

“Eind 2020 hadden we onze accreditatie
en erkenning! Sindsdien hebben we de
typering van meer dan 200 uitgangscn-
troles voor de braadkippen intern uitge-
voerd. Hoog tijd voor een doorgedreven
evaluatie.”

“Gemiddeld genomen leveren we een
getypeerd resultaat af op 7,3 dagen na
ontvangst van het staal. Vorig jaar was
dat nog op 9,8 dagen. Als je weet dat er
4 dagen nodig zijn om tot een positief
resultaat te komen, voor je aan de type-
ring kan beginnen, is dat een ongelooflijke
tijdswinst. **In 55% van de gevallen is het
getypeerde resultaat zelfs al na 6 dagen
gekend.** Die doorlooptijd was onmogelijk
toen we moesten samenwerken met het
labo in Brussel. Het proces is logistiek
gewoon beter gestroomlijnd nu. 75% van
de typeringen zijn op dag 8 afgeleverd,
vroeger was slechts 15% van de typerin-
gen gerapporteerd op dag 8 na ontvangst
van de voetjes.”

**Met een goede planning kan een pluim-
veekweker ook zijn of haar voordeel doen
met het nieuwe systeem.** “We voeren
de typering momenteel 1 keer per week
uit. In het ideale geval ontvangen we de
voetjes op donderdag, dan hebben ze de
kortste doorlooptijd in het geval dat er
een typering moet worden uitgevoerd.
Dat maakt het soms handiger om de
staalname precies te plannen zonder
onaangename verrassingen vlak voor
de geplande slachtdatum. **Voor stalen
die negatief testen op salmonella is de
doorlooptijd 3 dagen.**”

(Bron: persbericht Lavetan)

De NV Klaasen & Co meldt dat er een
akkoord bereikt is met de familie Willems
over de overname van aandelen van de
NV Wilki. NV Wilki is reeds tientallen jaren
gekend als afnemer en leverancier van
soepkippen en vindt bij Klaasen de per-
fecte partner om de activiteiten op lange
termijn te kunnen voortzetten.

Klaasen & Co neemt de aandelen NV Wilki over.

NV Klaasen & Co, al van oudsher actief in
de productie van braadkippen en broedei-
eren, is eveneens een toonaangevend
bedrijf in het slachten van soepkippen en
richt zich – onder de merknaam “Pluvera”
– algemeen op het duurzaam verwaarden
van producten uit de pluimvee industrie.
Met de aanvulling van Wilki in Weelde, kan
zij de afname van de uitgelegde hennen
van de pluimveehouders uit de wijde regio
blijven garanderen.

Deze overname brengt geen merkbare
veranderingen met zich mee. Zowel de
2 productielocaties als de merken “Plu-

vera” en “Wilki” blijven operationeel en
behouden hun eigenheid. De jarenlange
ervaring, de kennis en de inzet van hun
medewerkers en waardering van hun
leveranciers en klanten staan garant voor
een mooie gezamenlijke toekomst.

(Bron: persbericht Klaasen & Co)

Vepymo 20 jaar jong

In het gezegende jaar 2001 zag Vepymo het licht. In de naweeën van de toen heersende dioxinecrisis sloegen 3 familiale broeierijen de handen in elkaar. Na 20 jaar hield de broeierijgroep eraan om deze succesvolle samenwerking te vieren met hun relaties en klanten. Net vooraleer de 4de coronagolf om de hoek kwam piepen werden we 'opgehokt' in Heusden. Maar de viering was er zeker niet minder intens of aange-naam door, integendeel.

Verschillende taal maar gezond verstand

Vanzelfsprekend was de samenwerking niet tussen een West Vlaams bedrijf (Pyfferoen) en een Antwerps bedrijf (Moonen), aldus Christophe Decroos in zijn verwelkomingsspeech. "Ze verstonden elkaar slecht maar begrepen elkaar wel goed", dit is nog steeds de leuze van VEPYMO. "Met passie samenwerken met partners met dezelfde filosofie en een hart voor de sector".

In 2005 werd de groep uitgebreid door de samenwerking met broeierij Destrooper en werden de activiteiten met betrekking tot de legsector verder gegroepeerd in Poppel. 2012 was een mijlpaal met het in dienst nemen van het nieuwe Vepymo broeierijcomplex in Poppel.

Met de toenemende Nederlandse afzetmarkt kwam Alex Janssen vanaf 2013 in dienst. Deze rasechte Nederlandse Limburger - met zowat dezelfde filosofie van hard werken met gezond verstand en hiervoor goed beloond worden - zette Ve-

De 3 uitgangsborden van VEPYMO verwelkomden de gasten. Van links naar rechts: Alex Janssen, Christophe Decroos en Dirk Moonen.

pymo verder op de kaart bij onze Noorderburen. Niet zonder trots meldde hij dat het marktaandeel in Nederland van Dekalb 2/3 van de witte bio, scharrel en uitloop bedraagt en dit met een wederaankoop van 95%!

Jos Burgers of hoe je zakelijke boodschappen humoristisch verpakt

Als gastspreker was Jos Burgers uitgenodigd. Als een echte entertainer hield hij de zeer geboeide zaal een spiegel voor over hun klantenrelaties, rendement, verkooptechnieken etc... Saai zeg, maar niet voor Jos die aan de hand van praktische voorbeelden, en dit op een humoristische wijze, zijn boodschappen aan de man bracht. Eentje onthouden we jullie niet. "Lever aan klanten wat ze nodig hebben en niet wat ze vragen, dan mag je duur zijn en geen korting geven. Maar daarvoor moet je vooral eerst goed luisteren naar hen". (LM).

Aan de aanwezigen werd gevraagd om als steun voor de sector het petitiebord '20 jaar Hart voor de sector' te handtekenen. De bedoeling is om het aan te bieden aan de Nederlandse en Belgische politici.

Voortaan betalen om fotokopies te nemen?

tekst: Solange Tastenoye

Heden ten dage beschikt u als ondernemer wel over een printer, kopieermachine, computer, smartphone, enz... Dank zij deze apparaten is het gemakkelijk om informatie te zoeken, te kopiëren, door te sturen en te delen. De vraag die zich hierbij stelt is of dit eigenlijk wel zomaar mag omwille van de regels inzake het Auteursrecht.

We gaan hieronder na waar u moet op letten!

Wat is het "Auteursrecht"?

Het Auteursrecht beschermt een concrete en originele vorm van een creatie. Het moet dus gaan om een creatie die eigen is aan de maker ervan. Komt een dergelijke creatie tot stand, dan zal deze beschermd zijn door het Auteursrecht.

In 2014 werden de regels inzake het "Auteursrecht" ingevoegd in ons "Wetboek Economisch Recht". Deze regels bepalen dat alleen de auteur van een werk van letterkunde of kunst, het recht heeft om het op welke wijze of in welke vorm ook, direct of indirect, tijdelijk of duurzaam, volledig of gedeeltelijk te reproduceren of te laten reproduceren.

Dat recht omvat onder meer het exclusieve recht om toestemming te geven tot het bewerken of het vertalen van het werk, alsook het exclusieve recht om toestemming te geven tot het verhuren of het uitlenen van het werk.

Alleen deze auteur van een werk van let-

terkunde of kunst heeft het recht om het werk volgens één of ander procédé, aan het publiek mede te delen. De auteur heeft het recht de distributie van het origineel van het werk of van kopieën ervan aan het publiek, door bijvoorbeeld verkoop, toe te staan.

Opgepast!

Neemt men slechts een origineel element van een werk, dan nog zal de toestemming van de houder van het Auteursrecht noodzakelijk zijn (bv de vertaling van een boek).

De vraag stelt zich hier echter wat moet begrepen worden onder "werk van letterkunde of kunst"? Ook dit is een term die niet uitgelegd wordt in de heersende wetgeving

Maar...de praktijk leert ons dat deze term zeer ruim dient geïnterpreteerd te worden!;

Het is voor een auteur niet moeilijk om onder deze bescherming van het Auteursrecht te vallen, daar hij zich aan geen enkele formaliteit moet houden. Zo wordt er eveneens gesteld dat werken die in de digitale wereld worden gereproduceerd, eveneens de bescherming genieten van het Auteursrecht.

Toestemming vragen om te kopiëren!

Concreet betekent dit dat men, om een kopie te maken of om het even welke reproductie van een dergelijke "creatie" te nemen, men de toestemming van de auteur nodig zal hebben.

Neemt men bijvoorbeeld een kopie van een boek of een artikel en gebruikt men dat louter en alleen voor privédoeleinden, dan is dit een uitzondering op het Auteursrecht en hoeft men eigenlijk geen toestemming te vragen aan de auteur. Dit

houdt in dat deze kopieën niet voor beroepsdoeleinden mogen gebruikt worden.

Een vergoeding betalen aan "Reprobel": wat betekent dit?

De vraag stelt zich nu wanneer u effectief moet betalen indien u een kopie maakt of informatie deelt. U beschikt over een kopieermachine of een printer; moet u dan al een vergoeding betalen?

Als ondernemer kan u via uw netwerk, computers, smartphones, enz... informatie opzoeken en delen of kopiëren. Zo kan een ondernemer een interessant artikel opslaan op het netwerk van zijn bedrijf, of het verder doorsturen naar een collega. Men zal dus heel snel te maken krijgen met het kopiëren van bijvoorbeeld een artikel of een foto!

Zoals reeds uiteengezet moet u eigenlijk toestemming vragen aan de auteur indien u een kopie zou nemen van een Auteursrechtelijk beschermd werk (bv van een nieuwsbrief of een artikel). U begrijpt dat dit in de praktijk niet mogelijk is om te doen!

Om dit nu werkbaar te maken in het dagelijkse leven, heeft de wetgever een uitzondering gemaakt waardoor u een vaste vergoeding dient te betalen en u nadien dus wel in orde bent om kopieën te maken van deze beschermde werken. Na deze betaling kan u als bedrijf/ondernemer deze kopieën voor intern gebruik gebruiken.

Deze vergoeding wordt betaald aan "Reprobel". Al deze vergoedingen worden nadien verdeeld onder de auteurs (en de uitgeverijen). Het is dus eigenlijk een vorm van compensatie voor deze auteurs omdat diegene die de kopieën maakt het werk van deze auteur niet effectief koopt!

Hoe gaat dit in zijn werk?

Normaal gezien zal de ondernemer/bedrijf een document ontvangen van Reprobél om een aangifte te doen. Indien dit niet het geval is, dient u zelf contact te nemen met Reprobél.

Een "Reprobél licentie"!

Reprobél voorziet ook in de mogelijkheid om een licentie te nemen. Hierbij betaalt u dan jaarlijks een vaste vergoeding. Een dergelijke vergoeding zal allicht wat duurder zijn, maar biedt meer bescherming en u kan meer doen dan wanneer u een gewone vergoeding aan Reprobél betaalt.

De prijs voor deze licentie hangt af van de hoegrootheid van uw bedrijf (bv een ondernemer zonder mensen in dienst betaalt tussen de 35 en 45€ per jaar).

Best is dat u contact neemt met Reprobél (www.reprobél.be) en nagaat wat uw mogelijkheden zijn en hoeveel uw vergoeding zal bedragen.

Solange Tastenoye.
www.solangetastenoye.be

Volg ons op

Poultryshop24

In/verkoop van: Pluimvee inventaris,
eierinpakkers en sorteermachines

Informeer naar de unieke mogelijkheden om uw pluimveebedrijf te verkopen via onze website.

www.pluimveebedrijftekoop.eu

Website: www.poultryshop24.com
info@poultryshop24.com
+31 6 53646226

GRATIS juridisch advies voor onze abonnees.

Op het telefoonnummer: **013/46.16.24**

Voor persoonlijk advies op ons kantoor:

Bel voor een afspraak op: **013/46.16.24**

Voor advies bij u thuis:

Bel voor een afspraak op: **013/46.16.24**

Hyvarki

Bedrijfshygiëne

- GSP erkend ontsmettingsbedrijf
- Vliegen-, bloedluis- en ongediertebestrijding
- Doseerapparaten, kuikenpapier en beschermingsmaskers
- Reeds meer dan 20 jaar ervaring

Rene Martens
Veldvoort 28, 2990 Wuustwezel
Tel. & Fax 03/669 84 31
hyvarki@skynet.be

Lavetan^{ll}

UW LABO VOOR SNELLE EN ZORGELOZE ANALYSES!

www.lavetan.be
Veedijk 56 - 2300 Turnhout
info@lavetan.be

Pluimveehoudster draagt Boeren op een Kruispunt een warm hart toe door zich te engageren voor boerinnenkalender 2022

Pluimveehoudster Mélanie De Cock uit het Oost-Vlaamse Gavere engageert zich, samen met 11 andere trotse jonge boerinnen, vriendinnen, boerendochters met een hart voor de landbouw voor de boerinnenkalender. Een initiatief dat ontstaan is als weerwoord tegen 'de agribashing' en onder-tussen goeie doelen mee helpt ondersteunen. Na een succesvolle eerste editie in 2021 is de campagne voor 2022 volop lopende, waarbij dit jaar de inkomsten integraal gaan naar de werking van Boeren op een Kruispunt.

Mélanie De Cock is één van die 12 enthousiaste boerinnendochters die hun passie voor dieren, natuur en hun hart voor de landbouw op een originele manier naar buiten willen dragen. "Toen ze me de vraag stelden of ik eveneens voor de editie van 2022 me wou engageren heb ik geen seconde getwijfeld. Het is niet evident om als jonge landbouwer een bedrijf verder te zetten of op te starten. De vergunningsproblematiek, de hoge voederprijzen, de strenge regelgevingen, de problematieken rond milieu en klimaat, het stijgend aantal zelfdodingen, ... Allemaal problematieken waar we als jonge, trotse en enthousiaste ondernemers mee geconfronteerd worden. Eens het hart verloren is aan de boerenstiel is het geen evidentie dat van je af te zetten. Het gezegde: "En de boer ploegde voort" zal misschien binnenkort niet meer van toepassing zijn. Eén ding is zeker, het zal een uitdagende toekomst

worden', aldus Mélanie.

Boeren op een Kruispunt

De 12 boerinnen hebben Boeren op een Kruispunt gekozen als goed doel voor de editie van 2022. 'Boeren op een Kruispunt' is een organisatie die zich inzet voor het welzijn van Vlaamse boeren en tuinders. Dankzij een team van freelance psychologen, dierenartsen en talrijke vrijwilligers kan het de sector een breed scala van begeleiding aanbieden. Deze hulpverlening is discreet, onafhankelijk, neutraal en gratis (MC).

Bestellen?

De boerinnenkalender kost 10 euro (excl. verzendingskosten) waarvan de opbrengst integraal gaat naar Boeren op een Kruispunt. Bestellen kan via boerinnen-

kalenderbelgie@hotmail.com of door een bericht te sturen via de kanalen Instagram of Facebook '@boerinnenkalenderbelgie'.

Voor wie nog op zoek is naar een origineel cadeau voor de feestdagen, een verfraaiing van de werkplaats of gewoon als steun voor de sector en tevens een goed doel: de boerinnenkalender is alvast een optie.

Dit is de foto bij een zonnige zomerse maand

“Als je niet vecht voor wat je wil, huil dan niet om wat je hebt verloren”

We hebben veel om voor te vechten. In de eerste plaats onze toekomst als boer. Als er wordt gesproken over onteigeningen van boeren om bos aan te planten in België, of snelwegen aan te leggen in Nederland, dan krijg ik zo wel eens het gevoel dat ze ons liever kwijt dan rijk zijn. Want ja, een land is rijk wanneer ze een goeddraaiende landbouwsector herbergt. Het is een luxe als men voldoende voedsel ter beschikking heeft voor alle burgers in het land. Dat dat voedsel, zonder dat de consument er veel moeite voor moet doen, vlot bij de mensen in hun keuken terecht komt. En ... dat allemaal voor een prijsje.

Op dit moment voel ik het aan alsof we persoonlijk garant staan voor het goedkope voedsel dat er te koop is in de supermarkten. De prijsstijgingen van de grondstoffen komen integraal terecht bij de voedselmakers. Er zit wel degelijk iets mis in onze prijsvorming. Het wordt hoog tijd dat sommige mensen eens in de spiegel kijken en zich realiseren wat ze de vele hardwerkende families aandoen. Bij veel bedrijven staat het water aan de lippen in zo wat alle sectoren van de landbouw. Steeds meer wetten en regels volgen elkaar op. In landbouwgebied landbouw bedrijven wordt steeds moeilijker. We moeten rekening houden met afstandsregels, geurnormen, habitatrichtlijnen, stikstofuitstoot en een reeks andere regels. Andersom lijkt het of er zonder blikken en blozen landbouwgrond ontnomen mag worden voor bos, natuur, wolven, recreatiegebied en woningbouw.

België en Nederland lijken een grote metropoolstad te worden. Ik vraag me af of ik daar wel wil wonen. Want wat houd ik van ons platteland. Onze stille Kempen met haar charmes. De diversiteit aan verschillende boeren. Groot, klein, korte keten, intensief en extensief. Het is die combinatie die zo eigen is aan ons platteland en ervoor zorgt dat we dag in dag uit voor volle winkelrekken kunnen zorgen.

Er is mijn inziens plaats nodig voor de verschillende soorten landbouw. Dat wil zeker niet zeggen dat we ons niet moeten aanpassen aan de noden van deze maatschappij of de grillen van de natuur. Alhoewel we ook niet steeds achteruit moeten kijken. Wie naar het verleden kijkt, staat met zijn rug naar de toekomst. Dat er vaak wordt gezegd dat het ‘vroeger veel beter was’ vind ik op zijn zachtst gezegd opmerkelijk. We gebruikten nog nooit zo weinig antibiotica in de landbouw, dierenwelzijn is met sprongen verbeterd, nog nooit werd er zo weinig stikstof uitgestoten maar ja, de bedrijven zijn groter geworden en er zijn steeds minder boeren. En ik vraag me werkelijk af of er over 10 jaar nog boeren zullen zijn. En dan stel ik me ook de vraag of Europa überhaupt wil dat er over 10 jaar nog boeren zijn.

Meer dan ooit voel ik de noodzaak om ons te laten horen. Ik hoop met heel mijn hart dat er heel veel boeren zullen meedoen met de grote betoging van 13 december. Laat ons één keer met zijn allen samen onze stem horen. 10 000 harten die slaan als één. En laat ons vooral hopen dat onze boodschap zal gehoord worden door onze consumenten. Allemaal zijn ze dagelijks 3 maal betrokken bij de landbouw, zonder dat ze er stil bij staan! Niet alleen onze toekomst staat op het spel.

Willen we niet allemaal voedsel dat lekker, gezond, veilig, lokaal en altijd voorradig is? .

Mariëlle Smits Schalk
Legkippenhoudster

Marktprijzen

Eierprijzen markt Kruishoutem (volgens prijzencommissie) - per 100 stuks in euro

Witschalige eieren

	2.11	9.11	16.11	23.11	30.11	2.11	9.11	16.11	23.11	30.11
	Kooi	Kooi	Kooi	Kooi	Kooi	Scharrel	Scharrel	Scharrel	Scharrel	Scharrel
Cat 0	8,32	8,29	8,29	8,35	8,38	8,72	8,29	8,29	8,35	8,38
Cat 1	7,08	7,05	7,05	7,11	7,14	7,48	7,05	7,05	7,11	7,14
Cat 2	6,59	6,57	6,56	6,62	6,65	7,09	6,57	6,56	6,62	6,65
Cat 3	6,11	6,08	6,08	6,13	6,16	6,61	6,14	6,15	6,18	6,19
Cat 4	5,62	5,59	5,59	5,64	5,66	6,07	5,83	5,84	5,85	5,85
Cat 5	5,13	5,11	5,10	5,15	5,17	5,11	5,11	5,10	5,15	5,17
Cat 6	4,64	4,62	4,62	4,66	4,68	4,64	4,62	4,62	4,66	4,68
Cat 7	4,15	4,14	4,13	4,17	4,19	4,15	4,14	4,13	4,17	4,19

Bruinschalige eieren

	2.11	9.11	16.11	23.11	30.11	2.11	9.11	16.11	23.11	30.11
	Kooi	Kooi	Kooi	Kooi	Kooi	Scharrel	Scharrel	Scharrel	Scharrel	Scharrel
Cat 0	8,72	8,69	8,69	8,75	8,78	9,77	9,80	9,87	9,89	9,92
Cat 1	7,48	7,45	7,45	7,51	7,54	8,53	8,56	8,63	8,65	8,68
Cat 2	7,09	7,07	7,06	7,12	7,15	7,95	7,98	8,04	8,05	8,07
Cat 3	6,61	6,58	6,58	6,63	6,66	7,24	7,27	7,31	7,32	7,33
Cat 4	6,07	6,04	6,04	6,09	6,11	6,36	6,39	6,42	6,42	6,43
Cat 5	5,11	5,13	5,16	5,16	5,18	5,11	5,13	5,16	5,16	5,18
Cat 6	4,64	4,62	4,62	4,66	4,68	4,64	4,62	4,62	4,66	4,68
Cat 7	4,15	4,14	4,13	4,17	4,19	4,15	4,14	4,13	4,17	4,19

Pluimveemarkt prijzencommissie Deinze (met inbegrip Belplume toeslag)

Week van	3.11	10.11	17.11	24.11
extra zware soepkippen	0,56€-0,58€	0,56€-0,58€	0,56€-0,58€	0,56€-0,58€
bruine soepkippen	0,20€-0,22€	0,20€-0,22€	0,20€-0,22€	0,20€-0,22€
witte soepkippen	0,15€-0,17€	0,15€-0,17€	0,15€-0,17€	0,15€-0,17€
braadkippen	0,95€-0,97€	0,96€-0,98€	0,97€-0,99€	0,97€-0,99€
ABC	0,93 €	0,94 €	0,95 €	0,96 €
konijnen	2,65 €	2,75 €	2,80 €	2,80 €

FOSSIL SHIELD IW

REGISTRATIENUMMER: BE-REG-00424

EFFICIËNTE EN EENVOUDIGE BESTRIJDING VAN VOGELMIJT

Fossil Shield IW is een in water emulgeerbaar biocide (op basis van synthetisch amorf Si) ontwikkeld voor een **efficiënte en eenvoudige bestrijding** van de vogelmijt in leghennenstallen. De emulsie wordt, na wassen en desinfecteren, aangebracht tijdens de leegstand dmv diverse sproeisystemen.

Verkrijgbaar in 10kg zakken.

Voor meer informatie:
DAEM ECO BV Nerumstraat, 7 B-9340 LEDE
 TEL: 053 80 92 22 – MOB: 0479951744 – MAIL: c.doem@doemeco.be

Ven Poultry B.V.

ZO... NU EERST UW PARTNER IN LEVEND PLUIMVEE CONTACTEREN

Voor de werkelijke beste condities voor uw soepkippen:
www.venpoultry.nl • +32 (0)14-453040 of +31-653487136

Handelsnoteringen Kruishoutem

Witschalige eieren

	2.11	9.11	16.11	23.11	30.11	2.11	9.11	16.11	23.11	30.11
	Kooi	Kooi	Kooi	Kooi	Kooi	Scharrel	Scharrel	Scharrel	Scharrel	Scharrel
XL	9,32	9,29	9,29	9,35	9,38	9,72	9,29	9,29	9,35	9,38
L	7,59	7,57	7,56	7,62	7,65	8,09	7,57	7,56	7,62	7,65
M	6,62	6,59	6,59	6,64	6,66	7,07	6,83	6,84	6,85	6,85
S	5,24	5,22	5,22	5,26	5,28	5,24	5,22	5,22	5,26	5,28

Bruinschalige eieren

	2.11	9.11	16.11	23.11	30.11	2.11	9.11	16.11	23.11	30.11
	Kooi	Kooi	Kooi	Kooi	Scharrel	Scharrel	Scharrel	Scharrel	Scharrel	Scharrel
XL	9,72	9,69	9,69	9,75	9,78	10,77	10,80	10,87	10,89	10,92
L	8,09	8,07	8,06	8,12	8,15	8,95	8,98	9,04	9,05	9,07
M	7,07	7,04	7,04	7,09	7,11	7,36	7,39	7,42	7,42	7,43
S	5,24	5,22	5,22	5,26	5,28	5,24	5,22	5,22	5,26	5,28

Gemiddelde poeljenprijs aanpassing

Jaar-week	Gemiddelde Poeljenprijs Aanpassing	
	Gemiddelde opfokvoederprijs €/100 kg	Aanpassing €/100 afgeleverde poeljen
2021/46	37,24	103,52
2021/47	37,36	104,26

Prijzen grondstoffen (per ton)

	2.11	9.11	16.11	23.11	30.11
Tarwe	247,50 €	255,50 €	262,00 €	263,00 €	270,00 €
Wintergerst	246,50 €	256,00 €	262,00 €	263,00 €	270,00 €
Maïs (15% vocht)	168,00 €	169,00 €	170,00 €	168,00 €	167,00 €

Datahonger? Pluimvee Hartslag!

Benieuwd naar de laatste ontwikkelingen op het gebied van kippengezondheid of management? Lees Pluimvee Hartslag, een uitgave met praktische en technische ondersteuning die u als dierenarts, techniker of pluimveehouder helpt om elke dag beter te begeleiden of te produceren. Kennisdeling met hart voor uw zaak!

Kijk op <https://nl.msd-animal-health.be/pluimvee-hartslag>
voor alle uitgaven.

Benieuwd naar onze innovaties als antwoord op toekomstige uitdagingen?

Meer informatie? Contacteer ons.

**Wie hoogkwalitatieve
en rendabele braad-
kippenvoerders zoekt,
moet bij Spoormans zijn.**

Contacteer uw bedrijfsadviseur

Regio west

J. Vergoote | +32 473 804247 | jasper.vergoote@spoormans.com

J. Poelvoorde | +32 478 776846 | jonas.poelvoorde@spoormans.com

Regio oost

V. Hofmans | +32 478 880355 | victor.hofmans@spoormans.com

L. Steurs | +32 479 257396 | lex.steurs@spoormans.com

Spoormans